

МАТЕМАТИКА

ЧАСТИНА 2

1

КЛАС

Олександр Істер

МАТЕМАТИКА

Навчальний посібник
для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 3-х частинах)

Частина 2

учня/учениці _____ класу

Схвалено для використання в освітньому процесі

Київ
ТОВ «Гене́за»
2024

УДК 51(075.2)
I-89

Навчальний посібник створено відповідно до Типової освітньої програми,
розробленої під керівництвом О. Я. Савченко

Схвалено для використання в освітньому процесі

(у Каталозі надання грифів навчальній літературі
та навчальним програмам № 2.0015-2023)

Умовні позначення:

— вправа підвищеної складності

— завдання рубрики «Україна — це ми!»

— «життєва» задача

— цікаві задачі — поміркуй, одначе

— порівняй

— устав відповідний знак

— обчисли «кругові» вирази

Істер О. С.

I-89 Математика : навч. посіб. для 1 кл. закл. заг. серед.
освіти ; у 3-х ч. ; Ч. 2 / О. С. Істер. — Київ : «Гене́за», 2024.
— 80 с. : іл.

ISBN

ISBN

Посібник у трьох частинах охоплює матеріал до кожного уроку згідно з навчальним планом. Має просту, зрозумілу й зручну поурочну будову. Уроки об'єднано у 8 розділів і кожен присвячено певній темі. Нове вводиться на основі діяльнісного методу, спостережень, закріплюється на практиці, за зразком, за допомогою спонукання до вибору способів і прийомів обчислень, формулювання висновків.

Підходить як для очного, так і для дистанційного чи змішаного навчання. Ураховано інклюзію.

Для учнів 1 класу, учителів початкової школи, методистів, батьків.

УДК 51(075.2)

ISBN
ISBN

© Істер О. С., 2024
© ТОВ «Гене́за»,
оригінал-макет, 2024

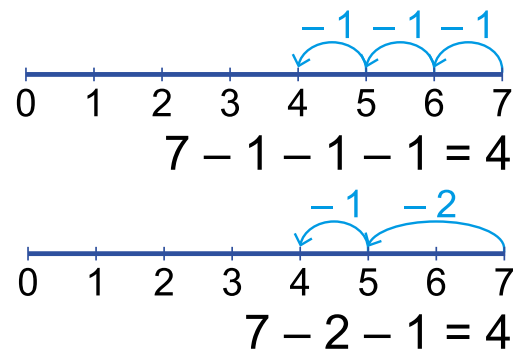
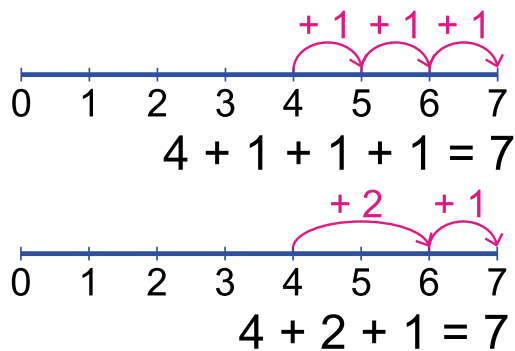
ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 3

1. Полічи квадрати в кожному рядку. Обчисли. Запам'ятай результати додавання і віднімання числа 3.

$1 + 3 = \square$		$4 - 3 = \square$
$2 + 3 = \square$		$5 - 3 = \square$
$3 + 3 = \square$		$6 - 3 = \square$
$4 + 3 = \square$		$7 - 3 = \square$
$5 + 3 = \square$		$8 - 3 = \square$
$6 + 3 = \square$		$9 - 3 = \square$
$7 + 3 = \square \square$		$10 - 3 = \square$

2. Розкажи, як можна додати й відняти число 3.

3. $5 + 3 = \square$

$5 + 1 + 1 + 1 = \square$

$5 + 2 + 1 = \square$

$7 + 3 = \square \square$

$7 + 1 + 1 + 1 = \square \square$

$7 + 1 + 2 = \square \square$

$8 - 3 = \square$

$8 - 1 - 1 - 1 = \square$

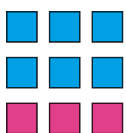
$8 - 2 - 1 = \square$

$10 - 3 = \square$

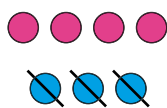
$10 - 1 - 1 - 1 = \square$

$10 - 1 - 2 = \square$

4. Склади вирази та обчисли їх.

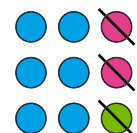
$6 + 3 = \square$

$7 - 3 = \square$

$\square + \square + \square = \square$

$\square - \square - \square = \square$

ПЕРЕСТАВНИЙ ЗАКОН ДОДАВАННЯ. ПОБУДОВА ВІДРІЗКА

1. Розглянь малюнки та рівності.

$$3 + 2 = 5$$

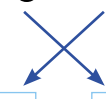
$$2 + 3 = 5$$

Від перестановки доданків сума не змінюється.

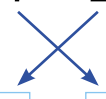
2. Склади рівності на додавання за зразком. Зістав записи. Чи змінилося значення суми?

$$4 + 3 = 7$$

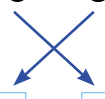
$$3 + 4 = 7$$

$$5 + 1 = \square$$

$$\square + \square = \square$$

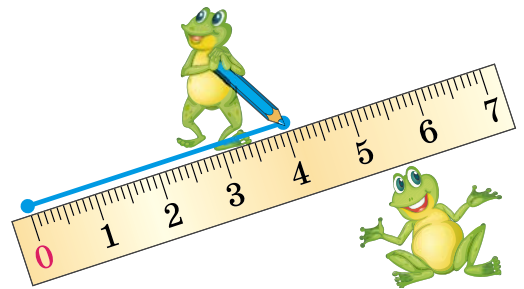
$$7 + 2 = \square$$

$$\square + \square = \square$$

$$6 + 3 = \square$$

$$\square + \square = \square$$

3. Розглянь, як слід будувати відрізок за допомогою лінійки. Яка довжина побудованого відрізка?
 см

4. 1) Побудуй відрізок завдовжки 5 см.

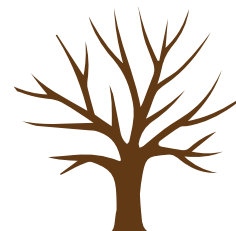
2) Побудуй відрізок, на 2 см коротший за попередній.

3) Побудуй відрізок, на 1 см довший за попередній.

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 4

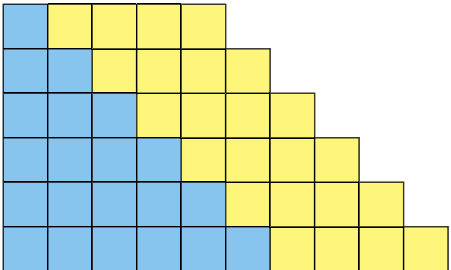
1. Обчисли. Скільки всього додали? А відняли?

$$3 + 2 + 2 = \square \quad 7 - 2 - 2 = \square \quad 5 + 2 + 2 = \square \quad 9 - 2 - 2 = \square$$

$$3 + 1 + 3 = \square \quad 7 - 3 - 1 = \square \quad 5 + 3 + 1 = \square \quad 9 - 1 - 3 = \square$$

$$3 + 3 + 1 = \square \quad 7 - 1 - 3 = \square \quad 5 + 1 + 3 = \square \quad 9 - 3 - 1 = \square$$

2. Полічи квадрати в кожному рядку. Обчисли. Запам'ятай результати додавання і віднімання числа 4.

$1 + 4 = \square$		$5 - 4 = \square$
$2 + 4 = \square$		$6 - 4 = \square$
$3 + 4 = \square$		$7 - 4 = \square$
$4 + 4 = \square$		$8 - 4 = \square$
$5 + 4 = \square$		$9 - 4 = \square$
$6 + 4 = \square \square$		$10 - 4 = \square$

3. $4 + 4 = \square$	$5 - 4 = \square$	$6 + 4 = \square \square$
$4 + 2 + 2 = \square$	$5 - 2 - 2 = \square$	$6 + 2 + 2 = \square \square$
$4 + 1 + 3 = \square$	$5 - 3 - 1 = \square$	$6 + 3 + 1 = \square \square$

4. Обчисли. Значення попереднього виразу є першим числом наступного. Це «кругові» вирази. Починай із тварини, на яку вказує чарівна паличка фокусника.

$7 - 4$ (Rabbit)
 $5 - 4$ (Swan)
 $4 + 4$ (Mouse)
 $3 + 2$ (Dog)
 $1 + 3$ (Cat)
 $8 - 1$ (Parrot)

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 5

1. Обчисли. Скільки всього додали? Скільки всього відняли?

$4 + 3 + 2 = \square$

$7 - 3 - 2 = \square$

$4 + 4 + 1 = \square$

$7 - 4 - 1 = \square$

$5 + 2 + 3 = \square\square$

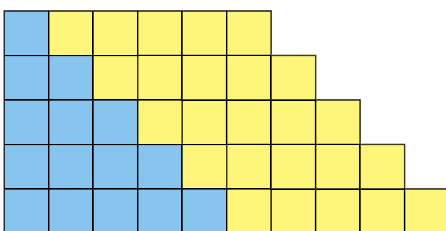
$8 - 2 - 3 = \square$

$5 + 3 + 2 = \square\square$

$8 - 1 - 4 = \square$

2. Полічи квадрати в кожному рядку. Обчисли. Запам'ятай результати додавання і віднімання числа 5.

$1 + 5 = \square$

$6 - 5 = \square$

$2 + 5 = \square$

$7 - 5 = \square$

$3 + 5 = \square$

$8 - 5 = \square$

$4 + 5 = \square$

$9 - 5 = \square$

$5 + 5 = \square\square$

$10 - 5 = \square$

3. Обчисли.

$3 + 5 = \square$

$6 - 5 = \square$

$2 + 5 = \square$

$9 - 5 = \square$

$3 + 3 + 2 = \square$

$6 - 4 - 1 = \square$

$2 + 4 + 1 = \square$

$9 - 3 - 2 = \square$

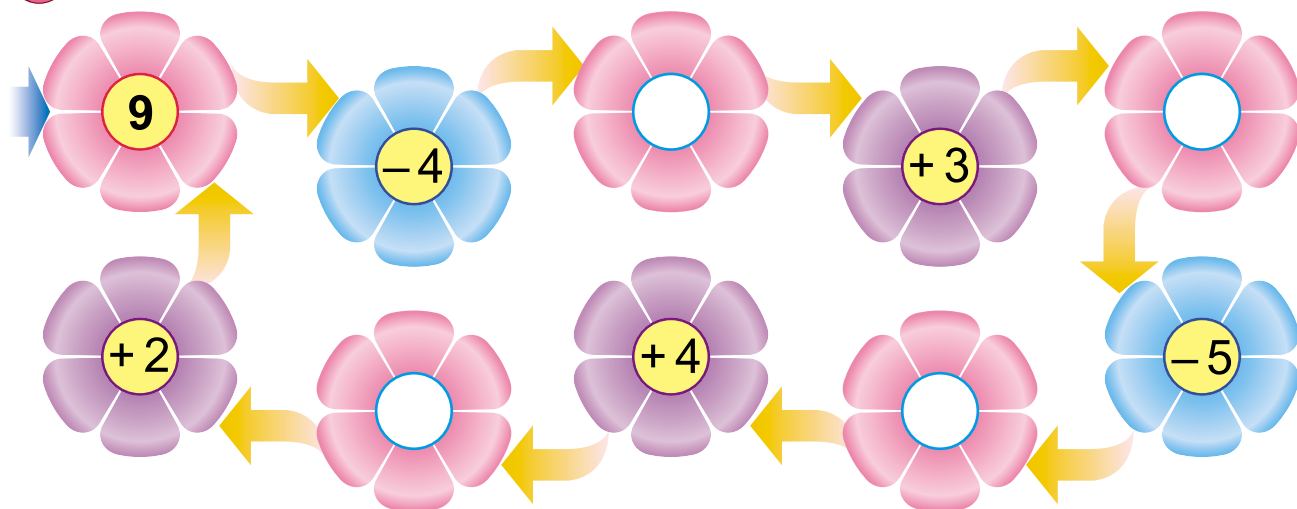
$3 + 1 + 4 = \square$

$6 - 2 - 3 = \square$

$2 + 2 + 3 = \square$

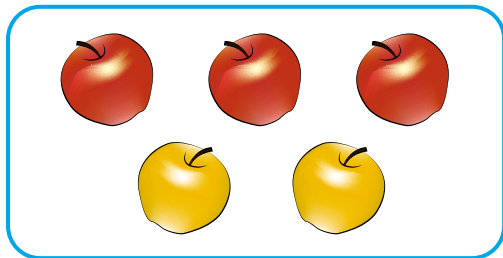
$9 - 1 - 4 = \square$

4. Заповни квітки.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ДІЙ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ

1. Марічка та Петрик склали за малюнком вирази.

$3 + 2$

$5 - 2$

$5 - 3$

Обчисли. Що можна знайти в кожному виразі?

$3 + 2 = \square$

$5 - 2 = \square$

$5 - 3 = \square$

2. Склади рівності за схемами. Що одержимо, якщо від суми двох чисел відняти один із доданків?

$4 + 2 = \square$

$7 + 3 = \square \square$

$\square + \square = \square \square$

$\square - 4 = \square$

$\square \square - \square = \square$

$\square \square - \square = \square$

$\square - 2 = \square$

$\square \square - \square = \square$

$\square \square - \square = \square$

3. Обчисли суми. Склади та обчисли різниці за зразком.

$6 + 2 = 8$

$7 + 2 = \square$

$5 + 4 = \square$

$3 + 5 = \square$

$8 - 2 = 6$

$\square - \square = \square$

$\square - \square = \square$

$\square - \square = \square$

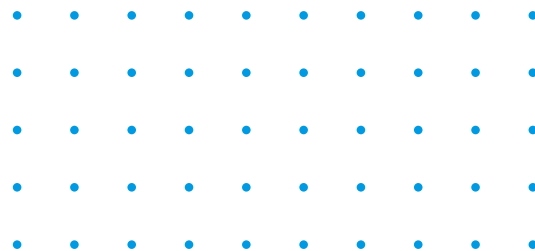
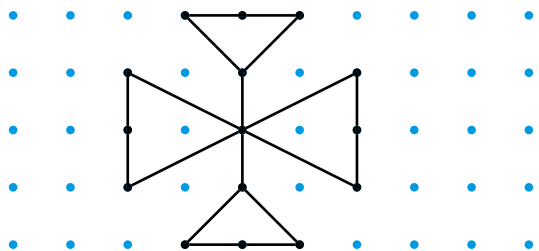
$8 - 6 = 2$

$\square - \square = \square$

$\square - \square = \square$

$\square - \square = \square$

4. Намалюй праворуч таку саму фігуру, як ліворуч.

ЧИТАННЯ ВИРАЗІВ. ОБЧИСЛЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ

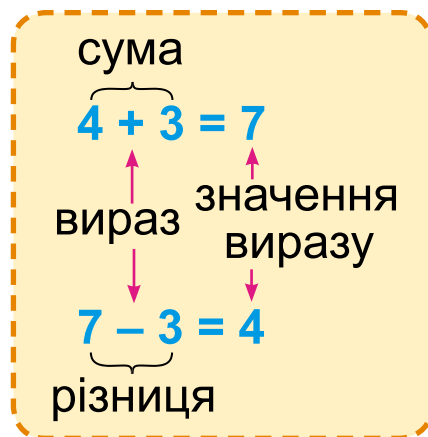
1. Пригадай та підпиши назви компонентів дій.

$$2 + 6 = 8$$

$$8 - 2 = 6$$

2. Прочитати вирази можна по-різному.

- $4 + 3$
- До чотирьох **додати** три.
  - Чотири **плюс** три.
  - Чотири **збільшити** на три.
  - Сума** чисел чотири і три.
- $7 - 3$
- Від семи **відняти** три.
  - Сім **мінус** три.
  - Сім **зменшити** на три.
  - Різниця** чисел сім і три.

3. З'єднай вирази зі словами за зразком та прочитай різними способами.

$$5 + 2$$

$$8 + 1$$

$$9 - 3$$

Додати   **Плюс**
Збільшити   **Сума**

Відняти   **Мінус**
Зменшити   **Різниця**

$$4 + 3$$

$$10 - 2$$

$$8 - 5$$

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ 6 І 7

1. Розглянь, як діти знаходили значення виразів, використовуючи переставний закон додавання.

Богдан: $3 + 7 = 7 + 3 = 10$.

Зоряна: $2 + 6 = 6 + 2 = 8$.

2. Полічи квадрати в кожному рядку. Обчисли. Запам'ятай результати додавання і віднімання числа 6.

$1 + 6 = \square$		$7 - 6 = \square$
$2 + 6 = \square$		$8 - 6 = \square$
$3 + 6 = \square$		$9 - 6 = \square$
$4 + 6 = \square \square$		$10 - 6 = \square$

3. Полічи квадрати в кожному рядку. Обчисли. Запам'ятай результати додавання і віднімання числа 7.

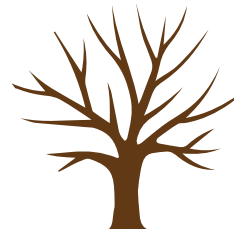
$1 + 7 = \square$		$8 - 7 = \square$
$2 + 7 = \square$		$9 - 7 = \square$
$3 + 7 = \square \square$		$10 - 7 = \square$

4. $3 + 5 = \square$ $3 + 6 = \square$ $2 + 7 = \square$ $4 + 4 = \square$
 $9 - 6 = \square$ $5 - 2 = \square$ $8 - 7 = \square$ $10 - 5 = \square$

 5. Заповни клітинки числами, щоб отримати правильні рівності.

$2 + \square = 8$ $\square + 7 = 9$ $\square - 6 = 3$ $9 - \square = 2$

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ЗАДАЧА

1. **Умова задачі** → У Полінки , а в Марка .

Запитання → Скільки всього олівців у дітей?

Розв'язання → $4 + 2 = 6$ (ол.)

Відповідь → 6 олівців.

2. Заповни пропуски в розв'язанні.

Умова задачі До обіду магазин продав
А по обіді — ще 5.

Запитання Скільки самокатів продано за день?

Розв'язання $3 + \square = \square$ (сам.)

Відповідь $\square$ самокатів.

3. Підкресли умову задачі зеленим олівцем, а запитання — синім. Розв'яжи задачу. Запиши відповідь.
На дереві сиділо 8 горобців. 3 горобці полетіло. Скільки горобців залишилося на дереві?

СИДІЛО

ПОЛЕТІЛО ЗАЛИШИЛОСЯ

?

Розв'язання:

Відповідь:

4. Відомо, що в кошику більше ніж 5 яблук, але менше ніж 7 яблук. Скільки яблук у кошику?

Відповідь: яблук.

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ 8 І 9

1. Розглянь, як діти знаходили значення виразів, використовуючи переставний закон додавання.

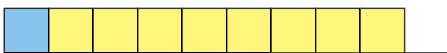

Зоряна: $2 + 8 = 8 + 2 = 10$

Богдан: $1 + 9 = 9 + 1 = 10$

2. Полічи квадрати в кожному рядку. Обчисли. Запам'ятай результати додавання і віднімання чисел 8 і 9.

$1 + 8 = \square$ $9 - 8 = \square$

$2 + 8 = \square \square$ $10 - 8 = \square$

$1 + 9 = \square \square$ $10 - 9 = \square$

3. Склади по 4 рівності за кожним малюнком. Використовуй зразок.

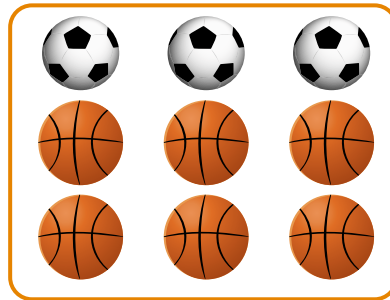

$2 + 8 = \square \square$

$8 + 2 = \square \square$

$10 - 2 = \square$

$10 - 8 = \square$

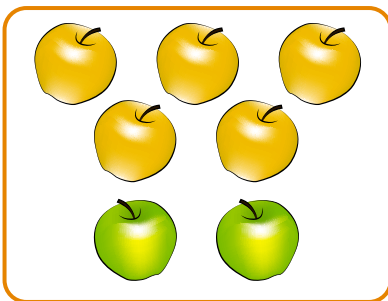

$\square + \square = \square$

$\square + \square = \square$

$\square - \square = \square$

$\square - \square = \square$

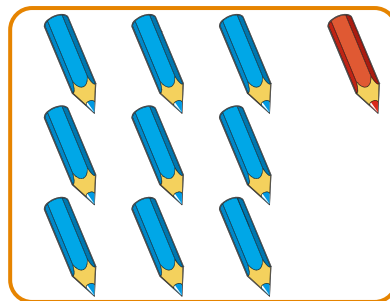

$\square + \square = \square$

$\square + \square = \square$

$\square - \square = \square$

$\square - \square = \square$

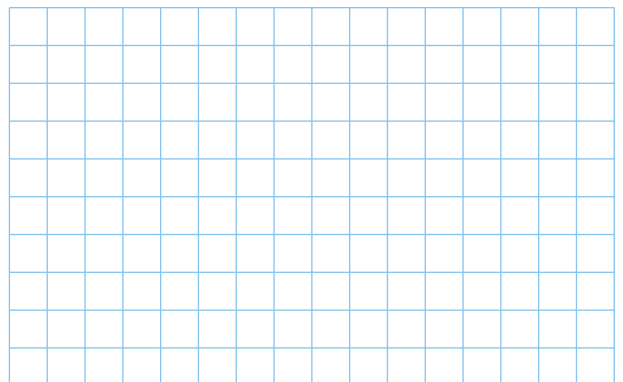
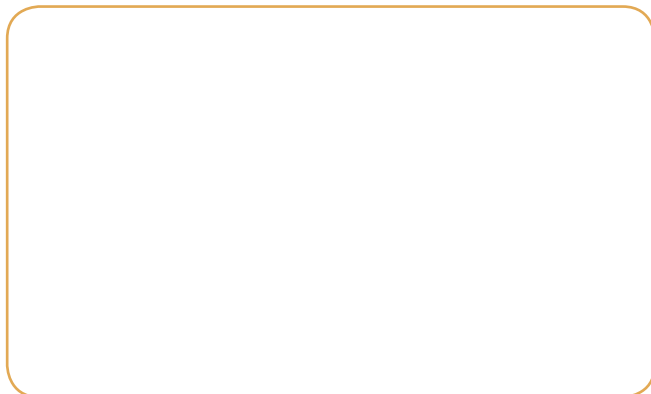
$\square + \square = \square \square$

$\square + \square = \square \square$

$\square \square - \square = \square$

$\square \square - \square = \square$

Намалюй свій малюнок, склади за ним 4 рівності.

3. Олесъ мав 9 грн та витратив 2 грн. Чи вистачить йому залишку грошей, щоб купити ручку за ціною 5 грн?

МАВ

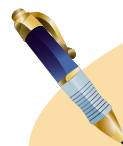
ВИТРАТИВ

ЗАЛИШОК — ?

9 грн

2 грн

5 грн

Розв'язання:

Відповідь:

4. Порівняй значення виразу із числом, не обчислюючи.

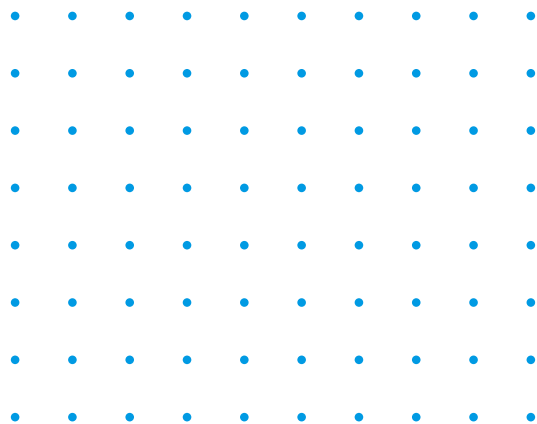
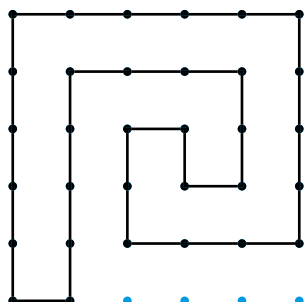
$7 + 2 \bigcirc 7$

$8 - 1 \bigcirc 8$

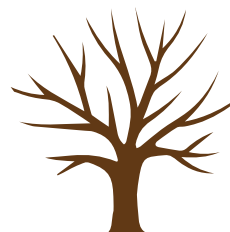
$9 \bigcirc 9 - 3$

$4 \bigcirc 4 + 2$

5. Намалюй праворуч таку саму фігуру.

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО

1. До кожного виразу на додавання склади ще один вираз на додавання та два вирази на віднімання за зразком. Обчисли.

$7 + 2 = 9$

$4 + 3 = \square$

$3 + 5 = \square$

$6 + 4 = \square \square$

$2 + 7 = 9$

$\square + \square = \square$

$\square + \square = \square$

$\square + \square = \square \square$

$9 - 7 = 2$

$\square - \square = \square$

$\square - \square = \square$

$\square \square - \square = \square$

$9 - 2 = 7$

$\square - \square = \square$

$\square - \square = \square$

$\square \square - \square = \square$

2. Порівняй значення виразу із числом.

$4 + 5 \bigcirc 8$

$9 - 2 \bigcirc 7$

$5 \bigcirc 7 - 3$

$6 \bigcirc 2 + 5$

$\square \bigcirc 8$

$\square \bigcirc 7$

$5 \bigcirc \square$

$6 \bigcirc \square$

3. Обчисли та розфарбуй.

$3 + 2$
 $8 - 2$
 $7 + 2$
 $3 + 3$
 $5 + 3$
 $4 + 5$

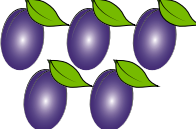
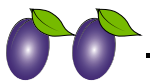
7
 $9 - 1$
 $3 + 6$
 $9 - 3$
 $8 - 3$
 $2 + 5$

$7 - 2$
 $8 - 1$
 $5 + 1$
 $4 + 4$

5 (yellow)
 6 (blue)
 7 (red)
 8 (green)
 9 (purple)

4. Заповни пропуски числами. З'єднай лініями назви частин задачі з їхнім змістом.

Умова $5 + \square = \square$ (сл.)

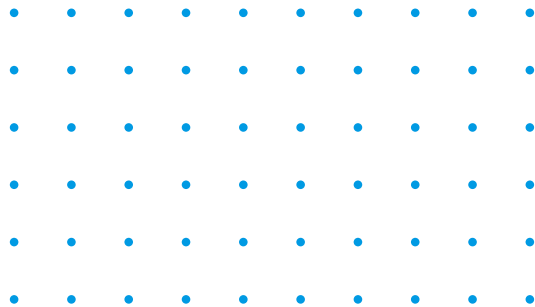
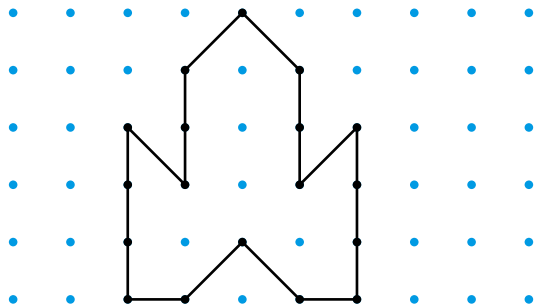
Запитання На одній тарілці , а на іншій — .

Розв'язання $\square$ слив.

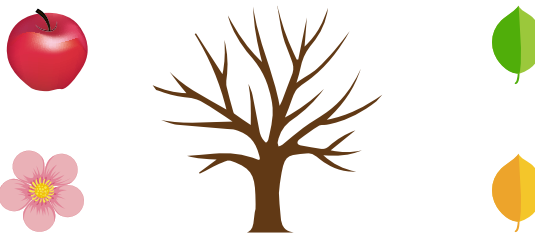
Відповідь Скільки слив на двох тарілках?

5. Намалюй праворуч таку саму фігуру.

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

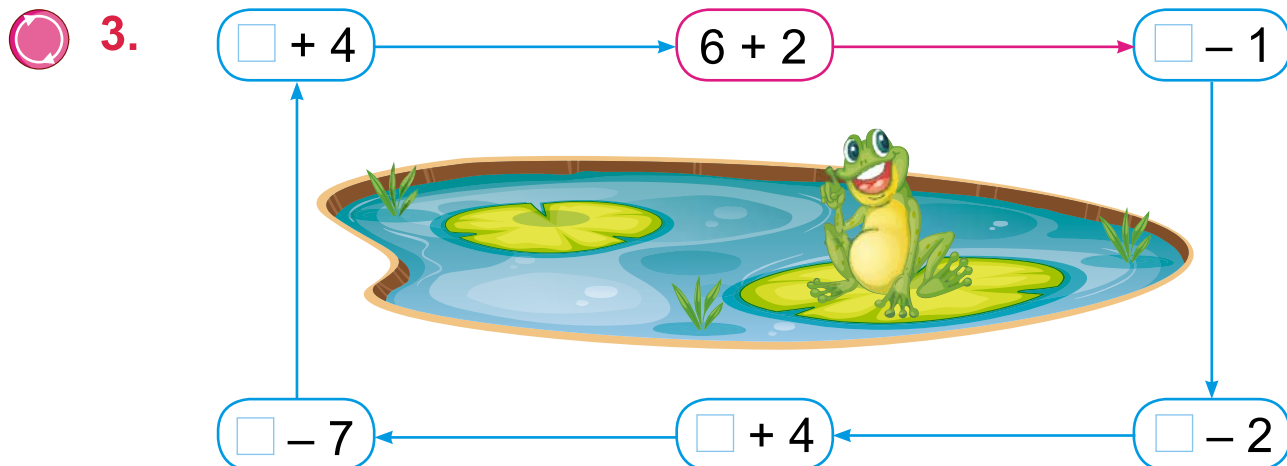
ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10. ЗАДАЧІ

1. Устав пропущені числа. Підкресли доданки синім олівцем, а суму — червоним.

$$7 + 3 = \square\square \quad 2 + \square = 7 \quad \square + 3 = 4 \quad 5 + 3 = \square$$

2. Устав пропущені числа. Підкресли зменшуване синім олівцем, від'ємник — зеленим, а різницю — червоним.

$$9 - 2 = \square \quad 5 - \square = 4 \quad \square - 1 = 8 \quad 7 - 3 = \square$$

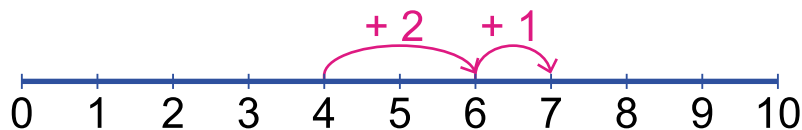

ДОДАВАННЯ КІЛЬКОХ ЧИСЕЛ

1. Розглянь, як діти знайшли значення виразу $4 + 2 + 1$.

Любомир: треба скористатися числовим відрізком.

$$4 + 2 + 1 = 7$$

Христинка: спочатку треба до 4 додати 2. $4 + 2 = 6$. Потім до числа 6 треба додати 1. $6 + 1 = 7$. Значення виразу дорівнює 7. Суму перших двох доданків можна писати над першим знаком «+».

$$\begin{array}{c} 6 \\ 4 + 2 + 1 = 7 \end{array}$$

2. Обчисли.

$$5 + 1 + 1 = \square \quad 3 + 1 + 5 = \square \quad 2 + 2 + 3 = \square \quad 4 + 1 + 3 = \square$$

3. Порівняй значення виразу із числом.

$$3 + 2 + 1 \bigcirc 6$$

$$\begin{array}{c} \downarrow \\ \square \bigcirc 6 \end{array}$$

$$2 + 2 + 4 \bigcirc 9$$

$$\begin{array}{c} \downarrow \\ \square \bigcirc 9 \end{array}$$

$$10 \bigcirc 1 + 4 + 3$$

$$\begin{array}{c} \downarrow \\ 10 \bigcirc \square \end{array}$$

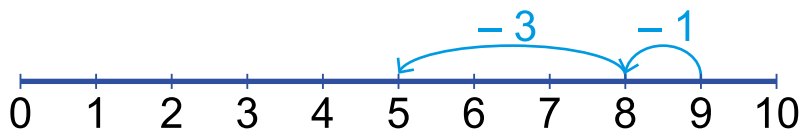
4. Спробуй у клітинках квадрата розставити числа **1, 1, 1, 2, 2, 2** так, щоб у сумі в кожному рядку та стовпчику отримати 6. Порівняй свій малюнок із малюнками однокласників.

3		
	3	
		3

ВІДНІМАННЯ КІЛЬКОХ ЧИСЕЛ

1. Розглянь, як діти знаходили значення виразу $9 - 1 - 3$.

Христинка: треба скористатися числовим відрізком.

$$9 - 1 - 3 = 5$$

Любомир: спочатку від 9 треба відняти 1. $9 - 1 = 8$. Потім від числа 8 треба відняти 3. $8 - 3 = 5$. Значення виразу дорівнює 5. Запис буде такий:

$$\begin{array}{c} 8 \\ 9 - 1 - 3 = 5 \end{array}$$

2. Обчисли.

$$7 - 1 - 2 = \square \quad 8 - 3 - 1 = \square \quad 5 - 1 - 3 = \square \quad 9 - 2 - 4 = \square$$

3. Порівняй значення виразу із числом.

$$9 - 1 - 5 \bigcirc 2$$

$$\square \bigcirc 2$$

$$8 - 3 - 1 \bigcirc 4$$

$$\square \bigcirc 4$$

$$3 \bigcirc 7 - 2 - 1$$

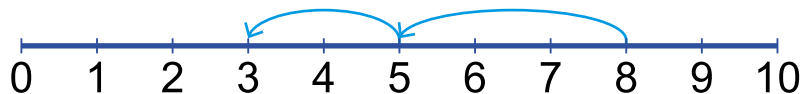
$$3 \bigcirc \square$$

4. Склади вирази за числовими відрізками та стрілочками. Обчисли значення виразів.

$$\square \bigcirc \square \bigcirc \square = \square$$

$$\square \bigcirc \square \bigcirc \square = \square$$

ЗНАХОДЖЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ НА ДВІ ДІЇ. ЗАДАЧІ

1. Богданка й Савко знаходили значення виразу $4 + 5 - 3$. Вони міркували так: спочатку треба виконати додавання чисел 4 і 5. $4 + 5 = 9$. Потім від отриманої суми (числа 9) відняти 3. $9 - 3 = 6$. Діти зробили запис на дошці.

$$9$$
$$4 + 5 - 3 = 6$$

2. $7 + 2 - 5 = \square$ $4 + 3 + 2 = \square$ $9 - 3 + 1 = \square$
 $9 - 1 - 3 = \square$ $7 + 3 - 4 = \square$ $10 - 6 + 3 = \square$

 3. *Розшифруй слово.* Розташуй значення виразів у порядку зростання (від найменшого до більшого). Запиши під ними відповідні букви. Прочитай назву одного із символів нашої держави.

$4 + 5 - 3 = \square$ **Р** $9 - 3 - 2 = \square$ **Е**
 $3 + 4 + 2 = \square$ **Б** $5 + 2 - 4 = \square$ **Г**

Значення $\square \square \square \square$
Слово $\square \square \square \square$

4. Поєднай задачу з виразом, який є розв'язанням задачі. Обчисли. Запиши відповідь.

У магазині було 5 ноутбуків, 2 з них купили. Скільки ноутбуків залишилося в магазині?

$$5 + 2 = \square$$

Відповідь: $\square$ ноутбуків.

На подвір'ї грало 5 дітей. До них приєдналося ще двоє. Скільки дітей стало на подвір'ї?

$$5 - 2 = \square$$

Відповідь: $\square$ дітей.

ВИРАЗИ НА ДВІ ДІЇ. ЗАДАЧІ

1. $7 + 3 - 2 \bigcirc 9$ $10 - 2 - 3 \bigcirc 5$ $2 + 2 + 2 \bigcirc 5$
 $\geq 9 - 3 + 4 \bigcirc 10$ $4 - 3 - 1 \bigcirc 1$ $3 + 4 - 2 \bigcirc 7$

2. Заповни квадратики числами.

$6 - 3 + 5$	$7 + 2 - 3$	$10 - 5 - 4$	$2 + 3 + 4$
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

3. Порівняй задачі, які мають спільний початок. Розв'яжи їх.

На тарілці лежало

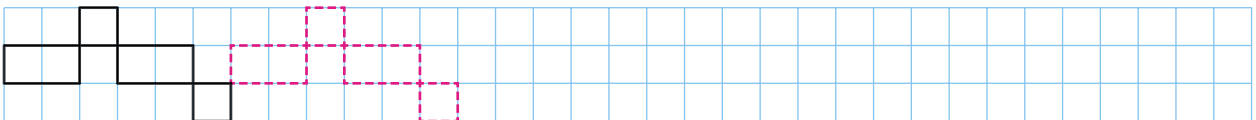
Поклали ще 2 помідори. Скільки помідорів стало на тарілці?

Для салату взяли 2 помідори. Скільки помідорів залишилося?

Відповідь:

Відповідь:

4. Наведи лінії та намалюй таку фігуру до кінця рядка.

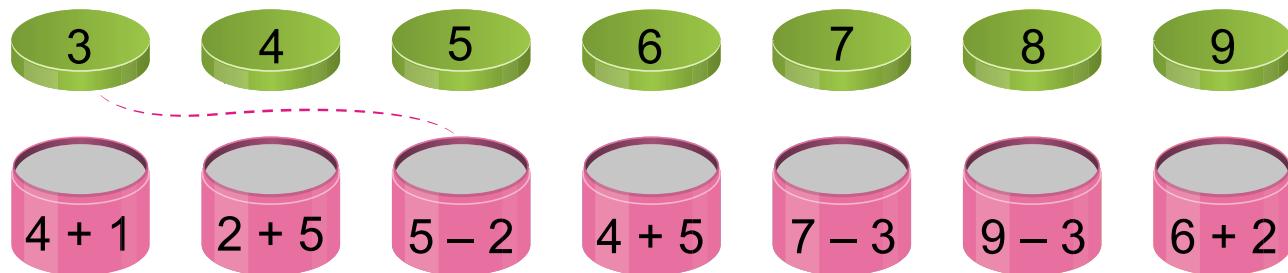

5. Олесь задумав число. Алінці він сказав, що воно розташоване на числовому відрізку між числами **2** і **6**. А Ганнусі — що воно розташоване між числами **4** і **8**. Яке число задумав Олесь?

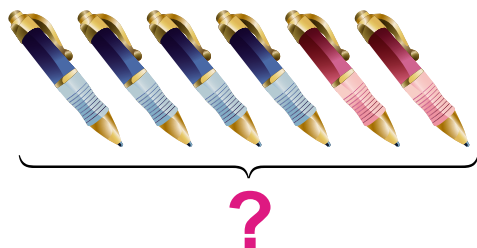

ЗНАХОДЖЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ. ЗАДАЧІ

1. Добери кришки до баночок з вітамінами.

2. У Марічки в пеналі 4 сині ручки і 2 червоні. Скільки всього ручок у пеналі Марічки?

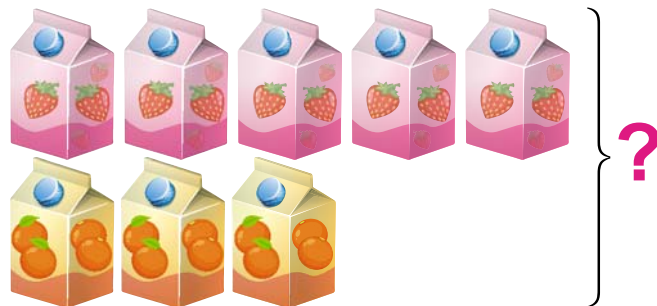
Фігурна дужка на схемі до задачі позначає **суму**.

Розв'язи задачу.

Розв'язання:

Відповідь:

3. Склади усно задачу за малюнком та розв'язи її.

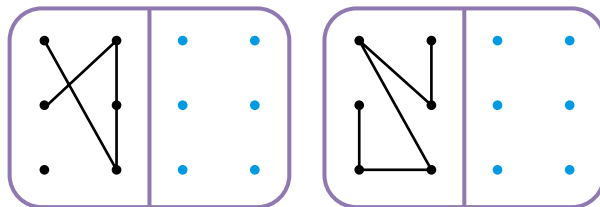

Розв'язання:

Відповідь:

4. Скопіюй фігури по заданих точках, не відриваючи ручки від паперу.

5. Постав у кружечки знаки «+» та «-», щоб отримати правильний запис.

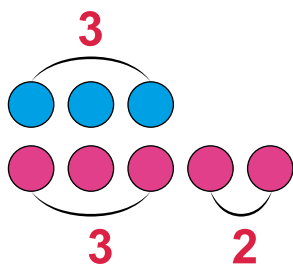
$$7 \bigcirc 3 \bigcirc 2 = 6$$

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ЗАДАЧІ НА ЗБІЛЬШЕННЯ ЧИСЛА НА КІЛЬКА ОДИНИЦЬ

1. Намалюємо 3 кружечки. А під ними у другому ряді — на 2 кружечки більше. Скільки кружечків у другому ряді?

$$3 + 2 = 5$$

Орест міркував так:

«У другому ряді стільки само кружечків, що й у першому, та ще 2. 3 плюс 2 дорівнює 5».

Полінка міркувала так:

«У другому ряді на 2 кружечки більше, ніж у першому, тому треба 3 збільшити на 2. $3 + 2 = 5$ ».

2. Запам'ятай.

Більше

Довше

Ширше

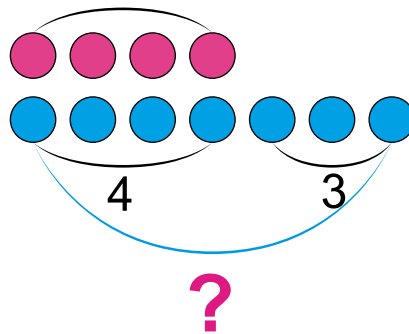
Вище

Дорожче

Старше

3. Улянці 4 роки, а Ярослав — на 3 роки старший. Скільки років Ярославу?

4 роки   на 3 роки старший

Розв'язання:

Відповідь:

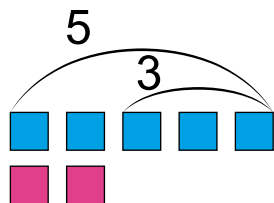
4. Склади усно задачу, яка розв'язується за допомогою того самого виразу, що й попередня. Намалюй до неї схему.

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ЗАДАЧІ НА ЗМЕНШЕННЯ ЧИСЛА НА КІЛЬКА ОДИНИЦЬ

1. Намалюємо 5 квадратів. А під ними у другому ряді – на 3 квадрати менше. Скільки квадратів у другому ряді?

$$5 - 3 = 2$$

Полінка міркувала так:

«Якщо прибрати в першому ряді 3 квадрати, то в ньому залишиться стільки само квадратів, скільки в другому. $5 - 3 = 2$ ».

Орест міркував так:

«У другому ряді на 3 квадрати менше, ніж у першому, тому треба 5 зменшити на 3. $5 - 3 = 2$ ».

2. Запам'ятай.

3. Продовж з'єднувати лампочки в гірлянди так, щоб кожна наступна гірлянда була на 1 лампочку коротша від попередньої. Скільки лампочок лишилося?

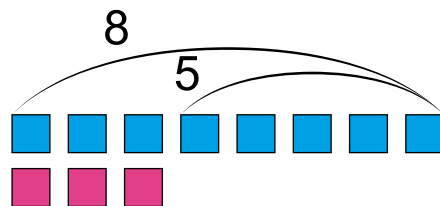
 4. Ручка коштує 8 грн, а олівець — на 5 грн дешевший. Скільки коштує олівець?

8 грн

на 5 грн дешевший

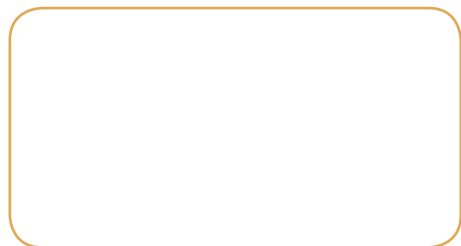
Розв'язання:

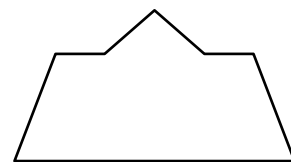
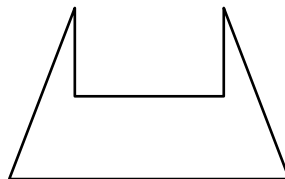
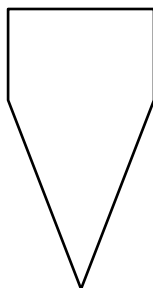
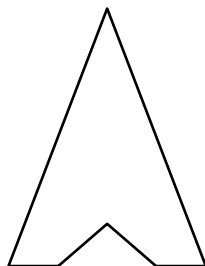
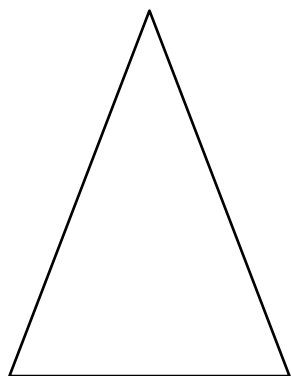
Відповідь:

5. Склади усно задачу, яка розв'язується за допомогою того самого виразу, що й попередня. Намалюй до неї схему.

6. З яких частин можеш скласти трикутник? Знайди два варіанти. Розфарбуй частини кожного трикутника однаково.

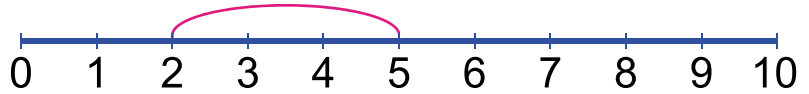

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

РІЗНИЦЕВЕ ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ

1.

$$5 > 2$$

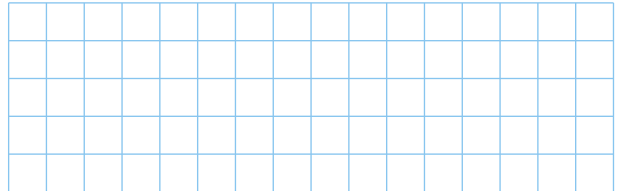
$$5 - 2 = 3$$

5 на 3 більше, ніж 2

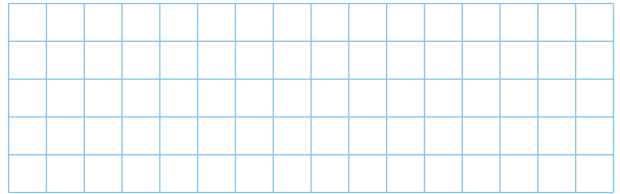
2 на 3 менше, ніж 5

Щоб дізнатися, на скільки одне число більше або менше за інше, треба від більшого числа відняти менше.

2. На скільки: 10 більше, ніж 9?
7 більше, ніж 3?

3. На скільки: 5 менше, ніж 8?
2 менше, ніж 9?

4. У кожній парі чисел визнач більше число. Знайди, на скільки воно більше за інше. Використовуй зразок.

8 і 2	3 і 7	10 і 6	0 і 2	8 і 7
$8 > 2$	$\square > \square$	$\square \square > \square$	$\square \bigcirc \square$	$\square \bigcirc \square$
$8 - 2 = 6$	$\square - \square = \square$	$\square \square \bigcirc \square = \square$	$\square \bigcirc \square = \square$	$\square \bigcirc \square = \square$

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

РІЗНИЦЕВЕ ПОРІВНЯННЯ ДВОХ ЧИСЕЛ

1. У шаховому турнірі грало 5 дівчат і 3 хлопці. На скільки більше грало дівчат, ніж хлопців?

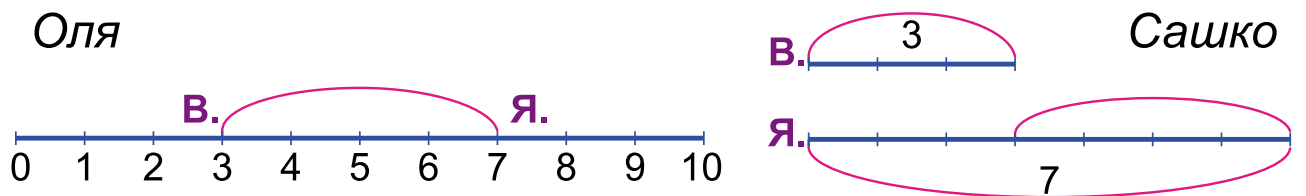
Дужка зі стрілками означає, що потрібно знайти, **на скільки** одне число більше або менше за інше.

Розв'язання:

 Відповідь:

2. У саду ростуть 3 вишні й 7 яблунь. Яких дерев менше? На скільки? Розглянь схеми дітей та розв'яжи задачу.

Розв'язання:

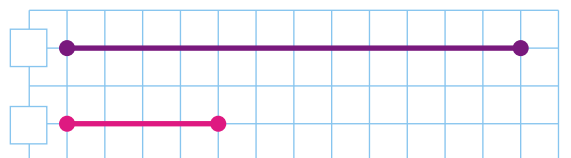

 Відповідь:

3. Виміряй відрізки. Який відрізок довший? Постав .
 На скільки сантиметрів?

 На

 см.

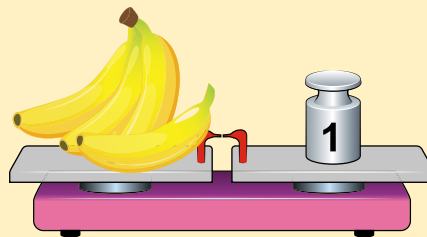

МАСА. КІЛОГРАМ

1. Масу вимірюють у **кілограмах**.

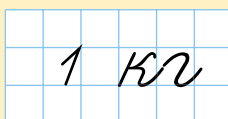

Маса цієї гирі —
1 кілограм

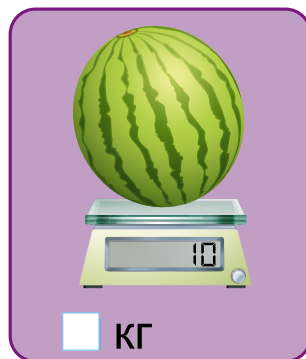
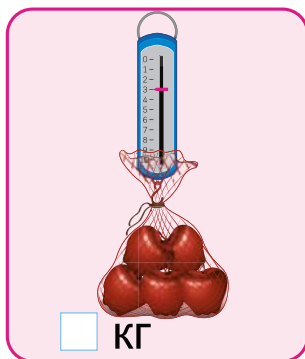

Маса бананів дорівнює
1 кілограму

Коротко записують так:

2. Чому дорівнює маса кожного предмета? Запиши.

менше

легше

більше

важче

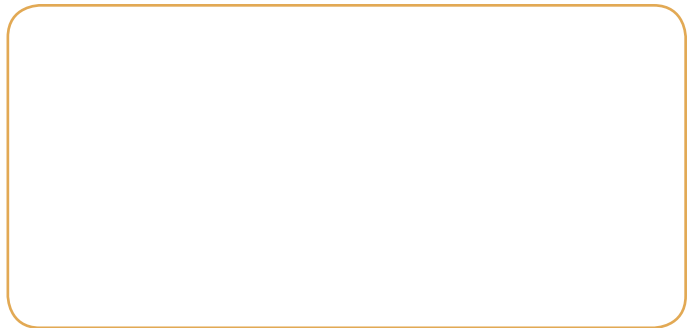

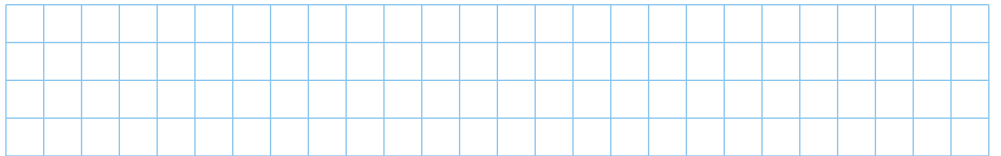
4. У червону каструлю налили 7 л води, а в синю — на 4 л води менше. Скільки літрів води налили в синю каструлю? Склади схему до задачі. Розв'яжи.

на 4 л менше

Розв'язання:

Відповідь:

⊕ 5. Постав у кружечках «+» або «-», щоб отримати правильну рівність. У якому виразі можна поставити і «+», і «-»? Підкресли.

5 ○ 2 = 7

7 ○ 3 = 4

10 ○ 2 = 8

4 ○ 4 = 8

8 ○ 2 = 6

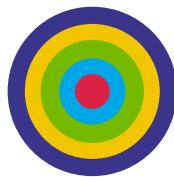
5 ○ 3 = 8

9 ○ 0 = 9

3 ○ 3 = 0

6. Який буде вид зверху? Обведи номер.

1

2

3

4

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ОБЧИСЛЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ. ЗАДАЧІ

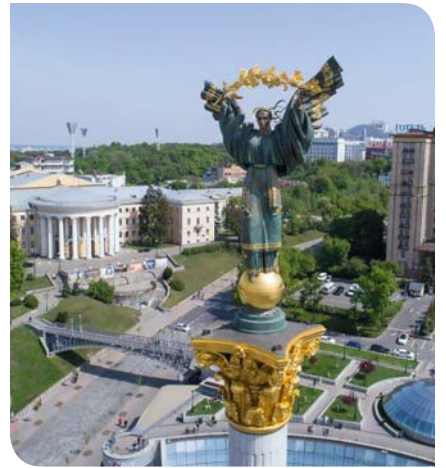
1. Обчисли. Розшифруй назву міста — столиці нашої держави. Для цього розташуй значення виразів у порядку зростання.

$10 - 3 - 1 = \square \text{ І} \quad 5 + 2 - 4 = \square \text{ К}$

$7 - 4 + 2 = \square \text{ И} \quad 3 + 2 + 4 = \square \text{ В}$

Значення

Слово

2. Заповни клітинки такими числами, щоб отримати правильні рівності. Зверни увагу на зразок.

$4 + 3 = 3 + 4 = 7$

$3 + \square = 2 + \square = \square$

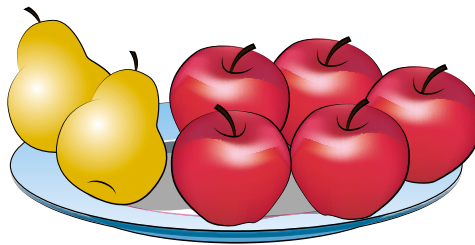
$7 + 1 = 1 + 7 = \square$

$\square + 2 = 7 + \square = \square$

$3 + 5 = \square + 3 = \square$

$8 + \square = \square + \square = 8$

3. Придумай задачу за малюнком та розв'яжи її. Порівняй із задачами однокласників та однокласниць.

2 гр.

5 яб.

Розв'язання:

Відповідь:

4. Розв'яжи задачі. Домалюй. Порівняй умови та відповіді.

Міла намалювала 5 квадратів, а кругів — на 2 більше. Скільки кругів намалювала Міла?

Розв'язання:

Відповідь:

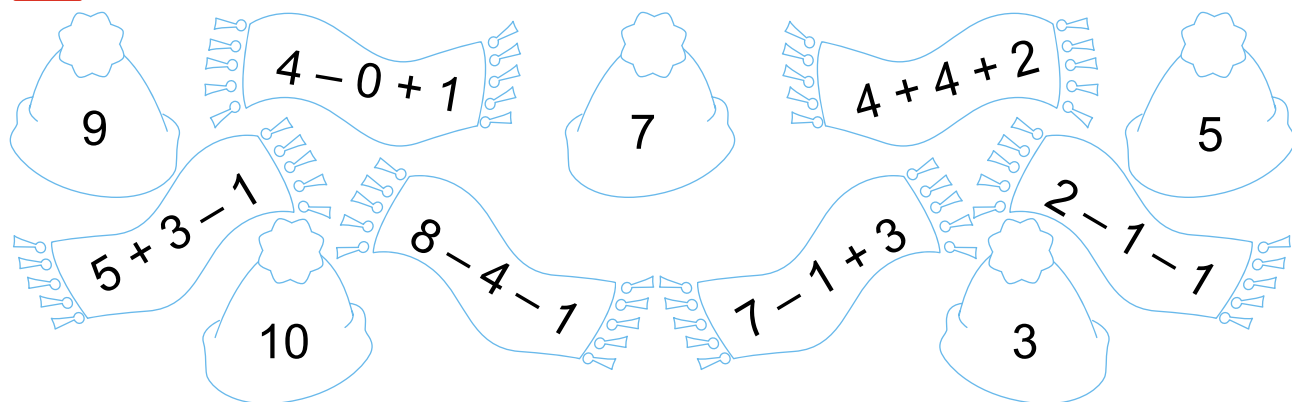
Міла намалювала 5 квадратів, а кругів — на 2 менше. Скільки кругів намалювала Міла?

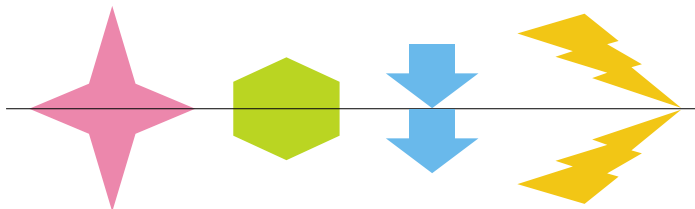
Розв'язання:

Відповідь:

 5. З'єднай пари шапка – шарф. Скільки всього пар?

 6. Знайди й закресли зайву фігуру.

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

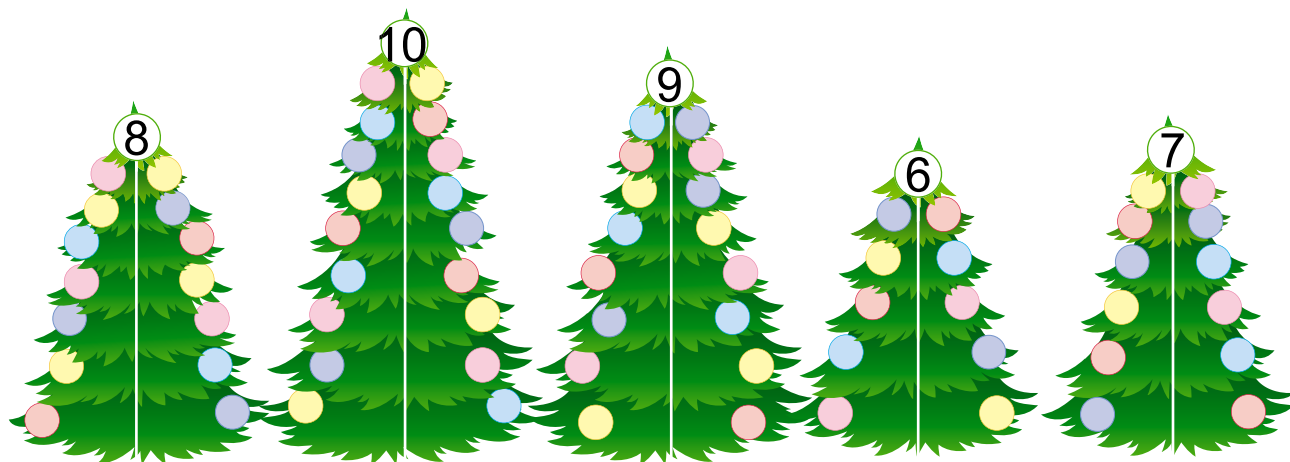

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10. ПОБУДОВА ВІДРІЗКА ЗАДАНОЇ ДОВЖИНИ

1. 1, 7, 9 — одноцифрові числа. Для їх запису використовують одну цифру.
10 — двоцифрове число. Для його запису використовують дві цифри.

Які одноцифрові числа ти ще знаєш?

2. Пригадай склад чисел 8, 10, 9, 6. Заповни кульки.

3. Обчисли. Підкресли ті рівності, де відповідь більша за 5. Скільки рівностей підкреслено?

$7 + 2 = \square$

$9 - 1 = \square$

$8 - 3 = \square$

$9 - 2 - 3 = \square$

$8 - 7 = \square$

$4 + 2 = \square$

$3 + 5 = \square$

$2 + 3 + 4 = \square$

4. $3 \text{ кг} + 2 \text{ кг} = \square \text{ кг}$ $7 \text{ кг} - 1 \text{ кг} = \square \text{ кг}$
 $9 \text{ кг} + 1 \text{ кг} - 3 \text{ кг} = \square \text{ кг}$

5. Побудуй відрізки завдовжки 5 см і 2 см. На скільки сантиметрів перший відрізок довший за другий?

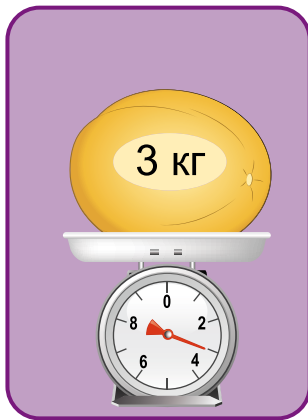

ОБЧИСЛЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ. ПОРІВНЯННЯ ДОВЖИН ВІДРІЗКІВ

1. Підкресли ти трійки чисел, де одне із чисел є сумою двох інших. Запиши відповідні рівності.

7, 9, 2	4, 2, 7	1, 8, 7	4, 2, 6
<input style="width: 50px; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 50px; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 50px; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 50px; height: 20px;" type="text"/>

2. Маса дині 3 кг, а кавун на 4 кг важчий. Яка маса кавуна?

Розв'язання:

Відповідь:

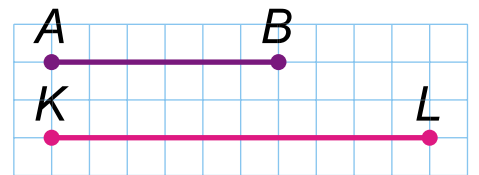
Точки можна позначати великими латинськими літерами: **A, B, C, D, K, L, M, N** тощо. Якщо з'єднати точки **A** і **B** відрізком, то отримуємо відрізок **AB**.

3. Виміряй довжину відрізка AB лінійкою. Вона дорівнює 3 см.

$AB = 3 \text{ см}$

Довжина відрізка KL дорівнює 5 см.

$KL = 5 \text{ см}$

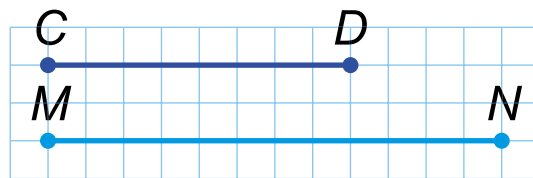

Порівняємо довжини відрізків: $5 > 3$, тому $KL > AB$.
Можна записати і так: $AB < KL$.

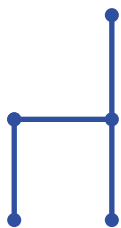
4. Виміряй і запиши довжини відрізків.

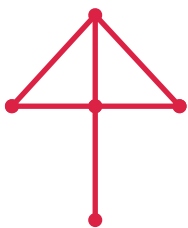
$CD = \square$ см; $MN = \square$ см.

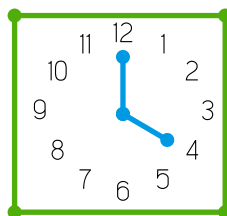
 Порівняй: $CD \bigcirc MN$.

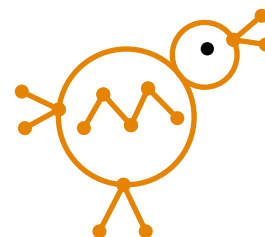

 5. Скільки відрізків ти бачиш на кожному малюнку? Запиши в клітинках.

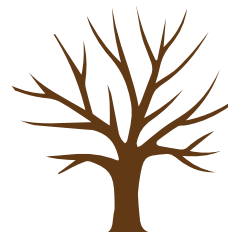

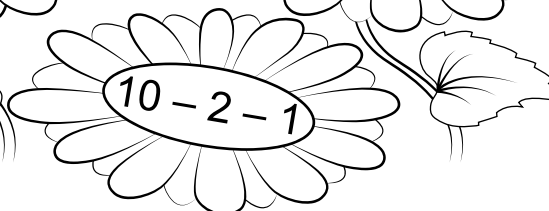
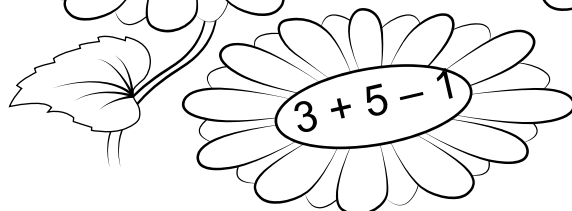
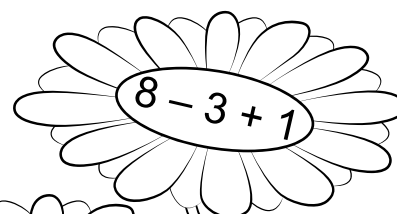
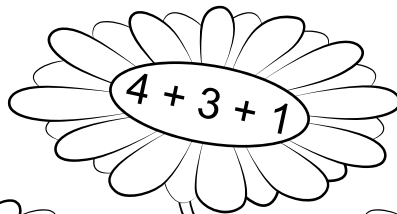
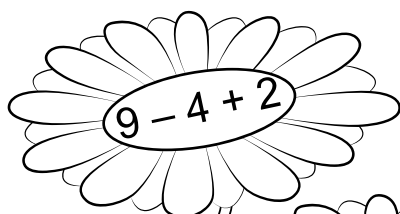

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10. ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ РЕШТИ

1. Розфарбуй лише ті квітки, у яких значення виразу дорівнює 7.

ОБЧИСЛЕННЯ ЗНАЧЕНЬ ВИРАЗІВ. ЗАДАЧІ

1. Кому яка іграшка належить? З'єднай лініями.

$4 + 3 - 2$
 $5 + 3$
 $9 - 3 + 1$
 $7 + 2$
 $8 - 4$
 $7 - 1$

2. $2 \text{ л} + 4 \text{ л} = \square \text{ л}$
 $4 \text{ см} + 2 \text{ см} - 1 \text{ см} = \square \text{ см}$

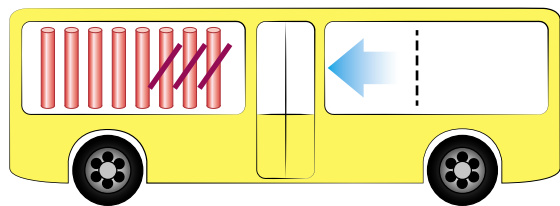
$9 \text{ кг} - 5 \text{ кг} = \square \text{ кг}$
 $8 \text{ грн} - 3 \text{ грн} + 1 \text{ грн} = \square \text{ грн}$

3. Заповни таблиці.

Доданок	4	5	6	7	8
Доданок					
Сума	8	8	8	8	8

Зменшуване	8	7	6	5	4
Від'ємник					
Різниця	4	4	4	4	4

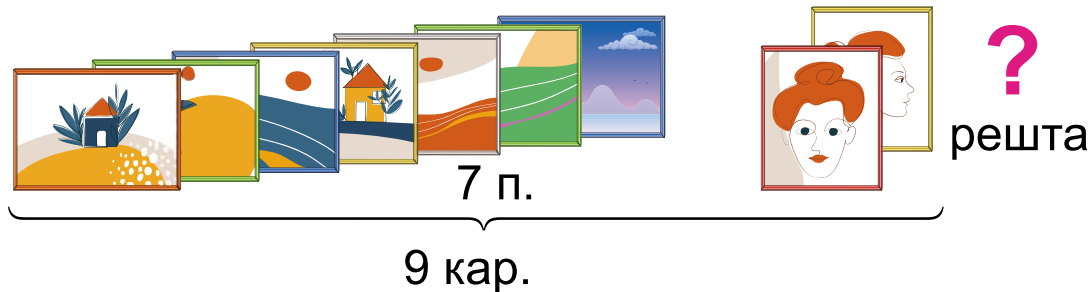
4. Доповни малюнок і розв'язання задачі.

$8 - \square + \square = \square$

В автобусі було 8 пасажирів. На зупинці вийшло 3 пасажирів, а зайшов один пасажир. Скільки стало пасажирів?

5. На виставці було 9 картин: 7 пейзажів, а решта — портрети. Скільки портретів було на виставці?

Розв'язання:

Відповідь:

Чого було більше — пейзажів чи портретів? На скільки?

Розв'язання:

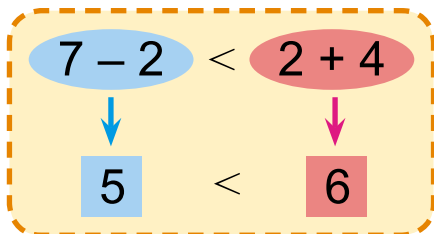

Відповідь:

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ПОРІВНЯННЯ ЗНАЧЕНЬ ДВОХ ВИРАЗІВ. СКЛАДАННЯ ЗАДАЧІ ЗА МАЛЮНКОМ

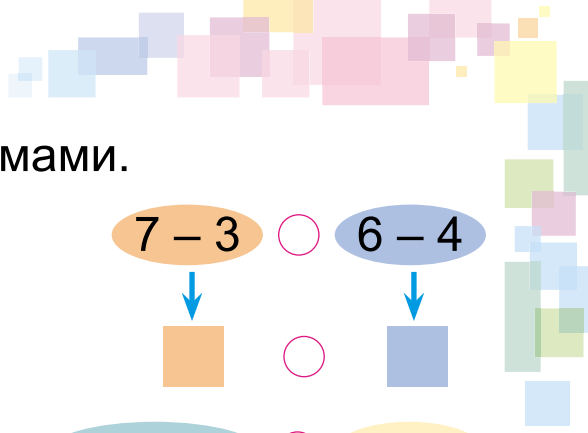
1. Порівняємо значення виразів $7 - 2$ і $2 + 4$.

Знайдемо значення кожного виразу:

$$7 - 2 = 5, 2 + 4 = 6. 5 < 6.$$

Тому $7 - 2 < 2 + 4$.

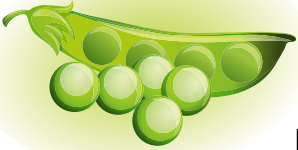

2. Порівняй, скориставшись схемами.

$9 - 2$ $\circ$ $6 + 1$ $4 + 4$ $\circ$ $6 + 1$ $7 - 3$ $\circ$ $6 - 4$

 $4 + 1$ $\circ$ $7 - 3$ $5 + 3$ $\circ$ $9 - 1$ $8 + 1 - 4$ $\circ$ $9 - 3$

3. Склади усно задачі за малюнками та розв'яжи їх. Домалюй.

БУЛО   **ЗАЛИШИЛОСЯ**

                      ?

на 2 горошини менше

Розв'язання:

Відповідь:

БУЛО   **СТАЛО**

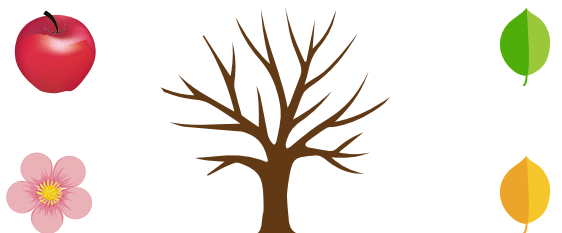
                      ?

на 2 книжки більше

Розв'язання:

Відповідь:

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ ВІДРІЗКА. ПОБУДОВА ВІДРІЗКА ЗАДАНОЇ ДОВЖИНИ

1. Назви предмети на малюнку. Яка їх довжина? Порівняй.

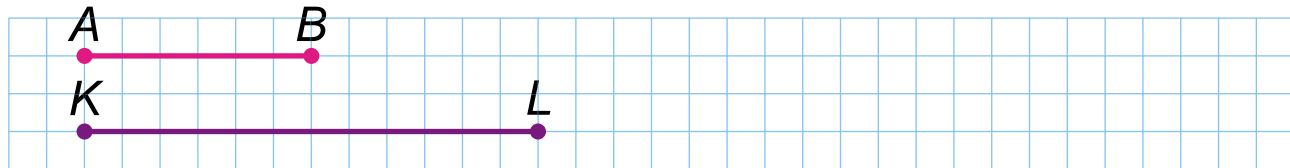
$\geq$
 8 см 4 см
 3 см 4 см
 4 см 9 см
 9 см 8 см

На скільки сантиметрів цвях довший за сірник? На см

На скільки сантиметрів скріпка коротша від олівця? На см

2. Вимірай довжини відрізків AB і KL . Запиши:

$AB =$ см, $KL =$ см.

Побудуй праворуч відрізок CD , довший за відрізок AB , але коротший за відрізок KL . Запиши його довжину: $CD =$ см.

$\geq$ 3. Порівняй значення виразів.

$7 + 2$ $5 + 3$ $9 - 7$ $8 - 5$ $7 + 1 - 3$ $10 - 8 + 3$

4. Спробуй намалювати «конверт», не відриваючи олівця. Проводити лінію можна лише раз.

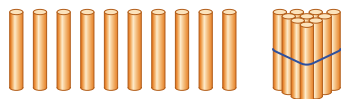

ДВОЦИФРОВІ КРУГЛІ ЧИСЛА

ДЕСЯТОК. ЛІЧБА ДЕСЯТКАМИ

1. Обчисли кількість паличок на малюнку зліва. Скільки їх?

1 дес.

2. Зв'яжемо 10 паличок у пучок (малюнок справа).

Маємо десяток паличок, або **один десяток** паличок.

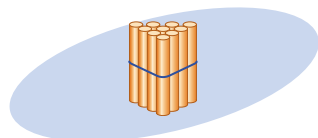
Слово *десяток* можна скорочено записувати так: *дес.*

1 десяток складається з **10 одиниць**.

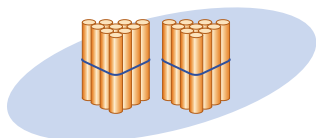
Слово *одиниці* скоротимо так: *од.*

Отже: **1 дес. = 10 од.**

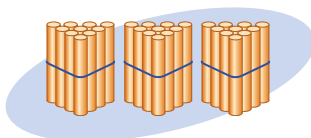
3. Полічи палички десятками.

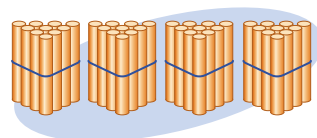
1 дес.

2 дес.

3 дес.

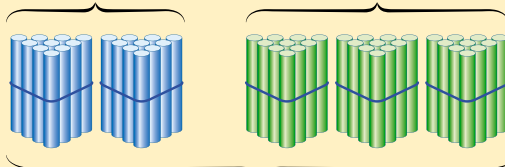
4 дес.

4. Десятки можна додавати, як одиниці.

2 дес. + 3 дес. = 5 дес.

2 дес.

3 дес.

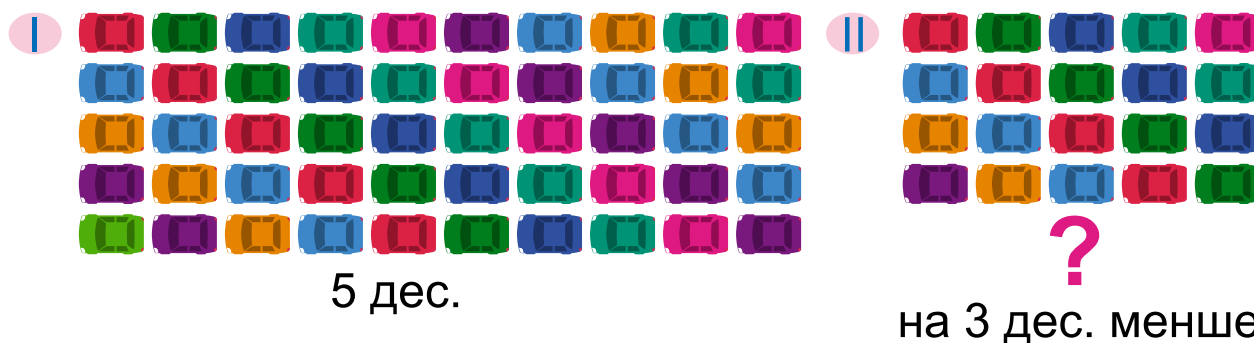
5 дес.

2. $7 \text{ дес.} - 1 \text{ дес.} = \square \text{ дес.}$
 $6 \text{ дес.} + 3 \text{ дес.} = \square \text{ дес.}$
 $9 \text{ дес.} - 8 \text{ дес.} = \square \text{ дес.}$
 $5 \text{ дес.} + 3 \text{ дес.} - 4 \text{ дес.} = \square \text{ дес.}$
 $8 \text{ дес.} - 3 \text{ дес.} = \square \text{ дес.}$
 $9 \text{ дес.} - 2 \text{ дес.} - 3 \text{ дес.} = \square \text{ дес.}$

3. На одному паркінгу — 5 дес. авто, а на другому — на 3 дес. авто менше. Скільки десятків авто на другому паркінгу?

Розв'язання:

Відповідь:

Скільки десятків авто на обох паркінгах разом?

Розв'язання:

Відповідь:

4. Десятки можна порівнювати, як одиниці.

$3 < 4$ $6 > 2$
 $3 \text{ дес.} < 4 \text{ дес.}$ $6 \text{ дес.} > 2 \text{ дес.}$

5. $4 \text{ дес.} \bigcirc 5 \text{ дес.}$ $7 \text{ дес.} \bigcirc 5 \text{ дес.}$
 $9 \text{ дес.} \bigcirc 8 \text{ дес.}$ $2 \text{ дес.} \bigcirc 3 \text{ дес.}$
 $4 \text{ дес.} + 3 \text{ дес.} \bigcirc 7 \text{ дес.}$
 $9 \text{ дес.} - 6 \text{ дес.} \bigcirc 4 \text{ дес.}$

КРУГЛІ ЧИСЛА. СКЛАДАННЯ ЗАДАЧ ЗА СХЕМОЮ

1. Ознайомся з наступними круглими числами. Прочитай їхні назви.

6 дес. = 60	<i>шістдесят</i>	
7 дес. = 70	<i>сімдесят</i>	
8 дес. = 80	<i>вісімдесят</i>	
9 дес. = 90	<i>дев'яносто</i>	
10 дес. = 100	<i>сто</i>	

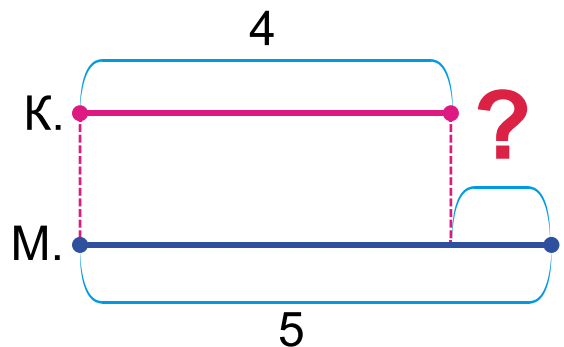
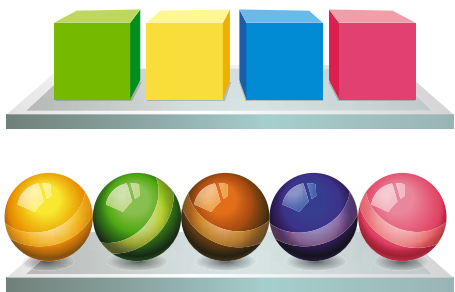
2. Прочитай числа: 6, 60, 8, 90, 4, 100, 7, 70, 80.

3.

60	70	80	90	100																

4. $70 \bigcirc 50$ $100 \bigcirc 90$ $50 \bigcirc 60$
 $20 \bigcirc 60$ $70 \bigcirc 80$ $60 \bigcirc 40$

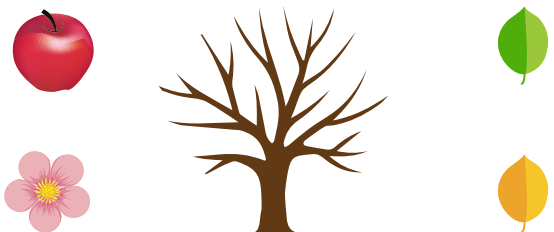
5. Склади задачу за малюнком і схемою. Розв'яжи задачу.

Розв'язання:

Відповідь:

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

КРУГЛІ ЧИСЛА

1. Прочитай числа: 7, 30, 8, 90, 10, 5, 40, 6.

Підкресли одноцифрові числа однією рисою. Скільки їх?

Підкресли двоцифрові числа двома рисками. Скільки їх?

 2. Дізнайся маршрут мандрівниці містами України.
Починай рух зі столиці.

КИЇВ

$$70 - 20$$

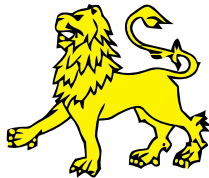
РІВНЕ

$$80 - 60$$

ВІННИЦЯ

$$50 - 40$$

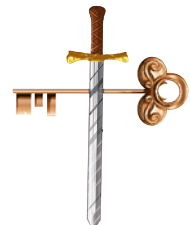
ЛЬВІВ

$$60 + 20$$

ЖИТОМИР

$$20 + 50$$

ТЕРНОПІЛЬ

$$10 + 50$$

3. Задано числа 30, 10, 40, 80, 50, 60. Скільки десятків містить кожне? Розташуй числа в порядку зростання.

$$30 = \square\square\square$$

$$10 = \square\square\square$$

$$40 = \square\square\square$$

$$80 = \square\square\square$$

$$50 = \square\square\square$$

$$60 = \square\square\square$$

$$4. 50 + 20 \bigcirc 60$$

$$30 - 10 \bigcirc 10$$

$$70 + 20 \bigcirc 80$$

$$40 + 10 \bigcirc 70$$

$$60 - 20 \bigcirc 40$$

$$90 - 80 \bigcirc 20$$

5. Устав пропущені числа та знаки, щоб отримати правильні рівності.

$$40 \bigcirc \square = 70$$

$$80 \bigcirc \square = 20$$

$$90 \bigcirc \square = 80$$

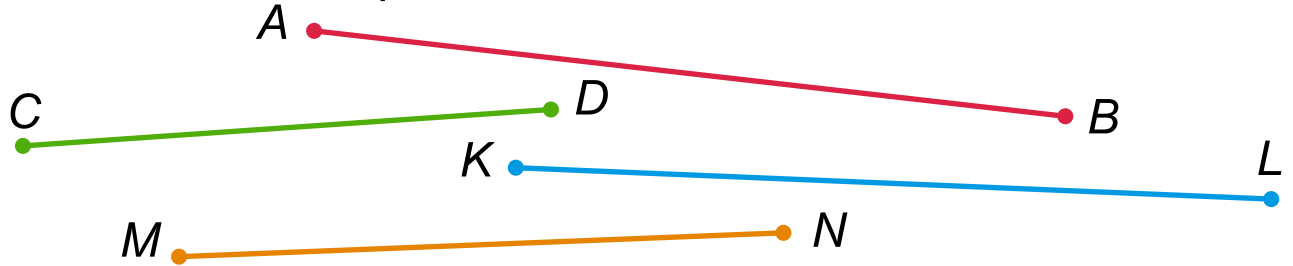
ДЕЦИМЕТР. ДОВЖИНА ВІДРІЗКА. ЗАМІНА БІЛЬШИХ ОДИНИЦЬ ВЕЛИЧИНИ МЕНШИМИ

1. 10 см — це 1 дециметр. Коротко записують так: 1 дм.

1 дм = 10 см

2. Виміряй довжину кожного відрізка. Впиши відрізки, довжина яких дорівнює 1 дм:

3. Подай десятки в одиницях, а дециметри — у сантиметрах.

1 дес. = 10 од.	2 дес. = 20 од.
1 дм = 10 см	2 дм = 20 см

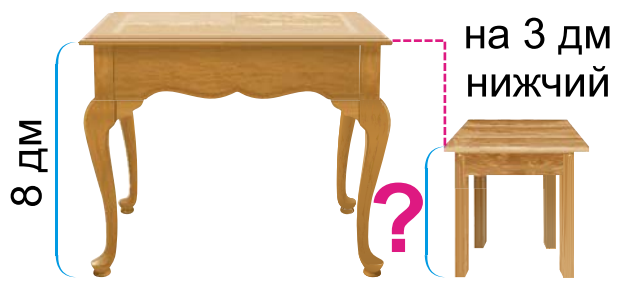
3 дес. = од.	7 дес. = од.
3 дм = см	7 дм = см

4. $2 \text{ дм} \bigcirc 7 \text{ дм}$ $5 \text{ дм} \bigcirc 3 \text{ дм}$ $9 \text{ дм} \bigcirc 8 \text{ дм}$

5. Висота стола — 8 дм, а табурет на 3 дм нижчий. Яка висота табурета?

Розв'язання:

Відповідь:

ДЕЦИМЕТР. ПОБУДОВА ВІДРІЗКА ЗАДАНОЇ ДОВЖИНИ. ЗАМІНА МЕНШИХ ОДИНИЦЬ ВЕЛИЧИНИ БІЛЬШИМИ

1. Побудуй два відрізки: AB і CD . Довжина відрізка AB дорівнює 1 дм, а довжина відрізка CD дорівнює 7 см. Запиши.

$AB =$ $CD =$

 Порівняй довжини відрізків: AB CD .

2. Подай десятки в одиницях, а сантиметри — у дециметрах.

10 од. = 1 дес.

20 од. = 2 дес.

10 см = 1 дм

20 см = 2 дм

40 од. = дес.

80 од. = дес.

40 см = дм

80 см = дм

 3. 3 дм 30 см   5 дм 40 см   8 дм 90 см
80 см 7 дм   20 см 2 дм   50 см 9 дм

4. Ширина парти 6 дм, а довжина на 3 дм більша. Яка довжина парти?

Розв'язання:

Відповідь:

 на 3 дм більша

5. Подай числа у вигляді суми однакових доданків.

20 = +

30 = + +

60 = +

60 = + +

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО

1. Запиши цифрами числа.

вісімдесят

п'ятдесят

дев'яносто

сорок

2. Знайди усно значення сум та різниць. Міркуй уголос. З'єднай вираз із його значенням. Закресли зайві.

20	30	50	10	70
40	60 + 10	90 - 20	70 + 20	60
80	50 - 20	40 + 30	50 - 30	90
			80 - 70	
			10 + 80	

3. Розташуй числа в порядку спадання. Прочитай назву міста — обласного центру України.

30 **О**   40 **С**   10 **Н**
 60 **Р**   90 **Х**   70 **Е**

Числа:

Місто:

4. З кожних 10 дес. поселень в Україні лише 1 дес. — міста. Решта — села й селища. Скільки сіл і селищ налічують кожні 10 дес. поселень в Україні?

НАСЕЛЕНІ ПУНКТИ В УКРАЇНІ

дес.	дес.	дес.	дес.	дес.	дес.	дес.	дес.	дес.	дес.	дес.
Села									Міста	

ЧИСЛА ВІД 11 ДО 20. ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 20

ЧИСЛА ВІД 11 ДО 15. УТВОРЕННЯ, ЗАПИС, ЧИТАННЯ ЧИСЕЛ

1. 10 є найменшим двоцифровим числом. Розглянь наступні двоцифрові числа. Полічи листочки. Прочитай назви чисел.

10	<i>д́есять</i>	
$10 + 1 = 11$	<i>одина́дцять</i>	
$10 + 2 = 12$	<i>двана́дцять</i>	
$10 + 3 = 13$	<i>трина́дцять</i>	
$10 + 4 = 14$	<i>чотирна́дцять</i>	
$10 + 5 = 15$	<i>п'ятна́дцять</i>	

2. Прочитай числа: 9, 12, 80, 13, 8, 40, 11, 10, 70, 14, 90, 15.

3.

1	1	1	2	1	3	1	4	1	5													

 4. Порівняй числа за допомогою числового відрізка.

11 ○ 12   15 ○ 9   12 ○ 13
10 ○ 15   14 ○ 12   15 ○ 11

5. $10 + 2 = \square\square$ $10 + 4 = \square\square$ $10 + 1 = \square\square$

ЧИСЛА ВІД 11 ДО 15

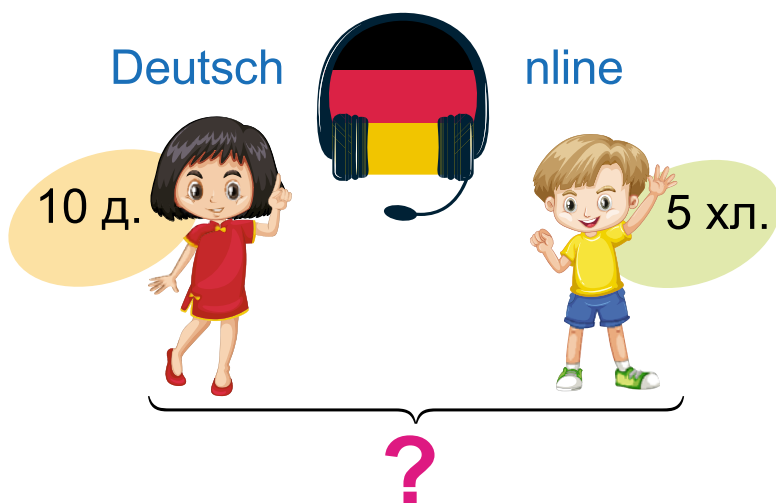
1. Запиши цифрами числа:

чотирнадцять одинадцять десять
 тринадцять п'ятнадцять дванадцять

2. Пронумеруй вагони потяга.

3. У групі з німецької мови навчається 10 дівчат і 5 хлопців. Скільки всього дітей вивчає німецьку мову?

Розв'язання:

Відповідь:

4. Склади вирази за зразком та знайди їх значення.

$$10 + 2 = 12$$

$$2 + 10 = 12$$

$$12 - 2 = 10$$

$$12 - 10 = 2$$

$$10 + 4 = 14$$

$$4 + \square = \square$$

$$14 - \square = \square$$

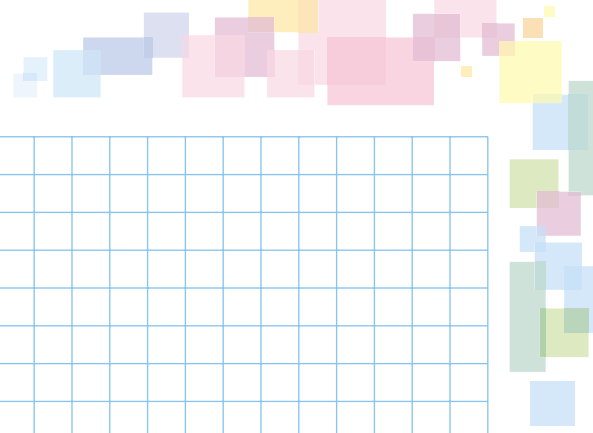
$$14 - \square = \square$$

$$10 + 3 = \square$$

$$\square + \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

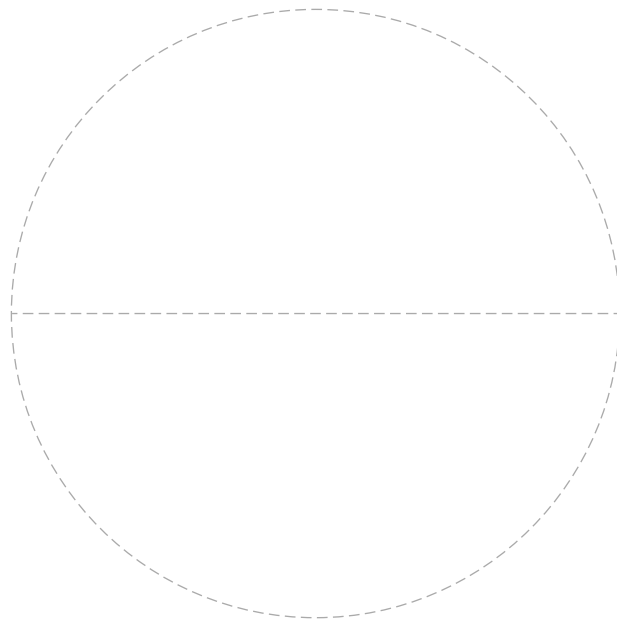

5.

11																					
12																					
13																					
14																					
15																					
14																					
11	12	13	14	15																	

6. Спробуй намалювати фігуру, не відриваючи олівця. Проводити лінію можна лише раз.

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

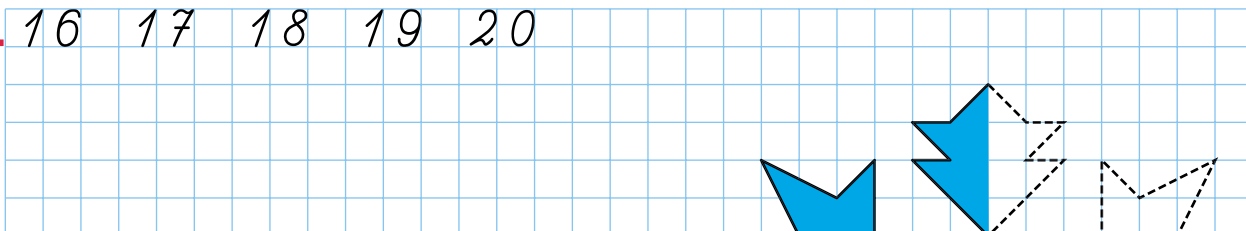
ЧИСЛА ВІД 16 ДО 20. УТВОРЕННЯ, ЗАПИС, ЧИТАННЯ ЧИСЕЛ

1. Розглянь таблицю. Прочитай назви чисел.

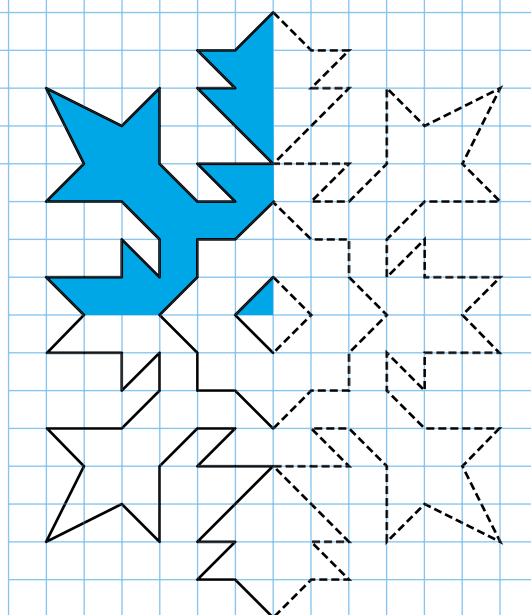
$10 + 6 = 16$	<i>шістна́дцять</i>	
$10 + 7 = 17$	<i>сімна́дцять</i>	
$10 + 8 = 18$	<i>вісімна́дцять</i>	
$10 + 9 = 19$	<i>дев'ятна́дцять</i>	
$10 + 10 = 20$	<i>два́дцять</i>	

2. Прочитай числа: 19, 8, 90, 18, 7, 30, 17, 40, 4, 14, 20, 6, 16.

3. 16 17 18 19 20

4. Намалюй сніжинку по клітинках і розфарбуй.

5. Розглянь фрагмент числового відрізка. Порівняй числа.

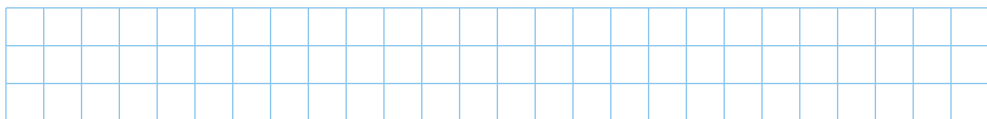
19 ○ 18   20 ○ 16   12 ○ 18
 17 ○ 15   16 ○ 19   19 ○ 15

6. Оленка живе в десятиповерховому будинку. У будинку, де живе Петрик, на 6 поверхів більше. Скільки поверхів у будинку Петрика?

Розв'язання:

Відповідь:

7. Де ти мешкаєш? Скільки поверхів у твоєму будинку? Запиши свої відповіді.

Я мешкаю у _____.

У моєму будинку поверх _____.

Як минув урок для тебе?
 З'єднай лінією.

ЧИСЛА ВІД 16 ДО 20

1. Запиши цифрами числа:

сімнадцять   двадцять   дванадцять
дев'ятнадцять   п'ятнадцять   вісімнадцять

2. Розташуй числа **12, 18, 9, 20, 11, 7, 19, 15** у порядку зростання.

3. Склади вирази за зразком та знайди їх значення.

$10 + 8 = 18$

$8 + 10 = 18$

$18 - 8 = 10$

$18 - 10 = 8$

$10 + 6 = 16$

$6 + \square\square\square\square$

$16 - \square\square\square\square$

$16 - \square\square\square\square$

$10 + 9 = \square\square$

$\square\square\square\square\square\square\square\square$

$\square\square\square\square\square\square\square\square$

$\square\square\square\square\square\square\square\square$

4. Порівняй задачі зі спільним початком і запитанням. Розв'яжи їх.

Олесь прочитав
10 сторінок книжки.

Іринка прочитала на 3 сторінки **більше**.

Іринка прочитала на 3 сторінки **менше**.

Скільки сторінок прочитала Іринка?

Розв'язання:

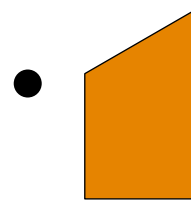
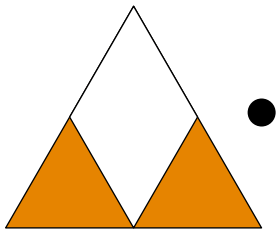
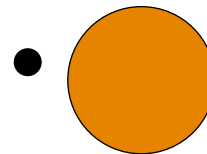
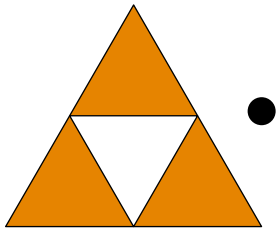
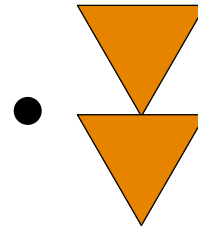
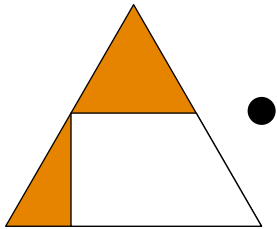
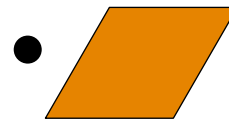
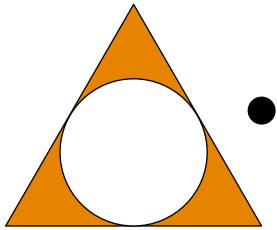
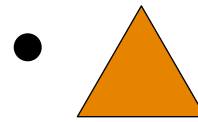
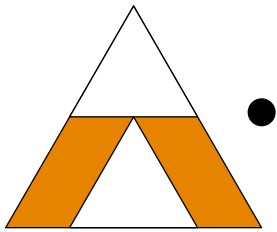
Відповідь:

Розв'язання:

Відповідь:

5. З'єднай фігуру ліворуч з її відсутнім фрагментом праворуч.

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

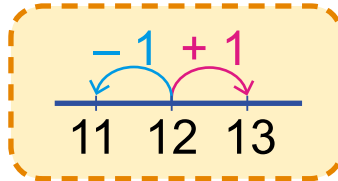

ЧИСЛА ВІД 11 ДО 20. ПОПЕРЕДНЄ І НАСТУПНЕ ЧИСЛА

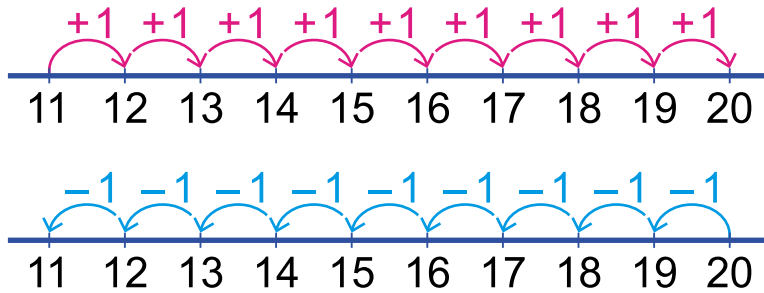
1. Розташуй числа 10, 7, 13, 16, 20, 14, 18 у порядку зростання.

Впиши числа, які більші за 11, але менші від 19.

2. Пригадай, як утворюються попереднє та наступне числа. Для числа 12 число 11 — попереднє, а число 13 — наступне.

3. Розглянь фрагменти числових відрізків.

Назви число, попереднє до числа 18, 12, 20, 13. Запиши.

, 18   , 12   , 20   , 13

Назви число, наступне за числом 15, 10, 14, 16. Запиши.

15,   10,   14,   16,

4. До кожного із чисел запиши попереднє та наступне числа за зразком.

14, 15, 16   , 18,   , 12,   , 19,

5. Заповни пропуски.

□□, 18, □□, 20.

15, □□, 17.

□□, 12, □□, □□, 15.

10, □□, □□, 13.

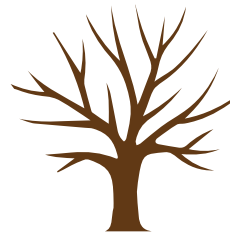
6. Допоможи Телесикові повернутися до рідної хати. Замалюй всі квадратики із числами від 1 до 20 та проклади маршрут руху. Від одного числа до іншого є лише один правильний шлях!

			2	12	13	19	15	18
			1	11	12	20	16	17
			2	9	10	14	10	9
3	1	4	3	8	11	13	20	19
5	2	5	10	11	12	14	16	15
6	8	6	7	10	13	15	20	18
9	7	5	8	9	14	15	18	19
11	9	8	12	19	13	16	17	20
13	11	10	14	17	20			
15	13	12	16	18	19			
17	15	16	18	19	29			

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ВИЗНАЧЕННЯ ДЕСЯТКІВ І ОДИНИЦЬ У СКЛАДІ ДВОЦИФРОВОГО ЧИСЛА

1. Розглянь на малюнку, як утворено число 14.

$$14 = 10 + 4$$

Двоцифрові числа складаються з десятків і одиниць. Десятки й одиниці – це розряди двоцифрового числа. Одноцифрове число містить лише розряд одиниць.

2. Поясни, скільки десятків і скільки одиниць має кожне число. Що означає цифра ліворуч? Цифра праворуч?

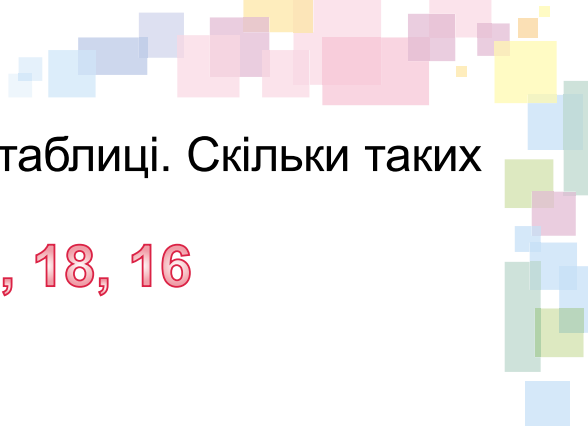
3. Розклади подані числа на два доданки за зразком.

$$12 = 10 + 2 \quad 17 = \square + \square \quad 15 = \square + \square \quad 11 = \square + \square$$

$$17 = \square + \square \quad 15 = \square + \square \quad 11 = \square + \square$$

4. Прочитай числа в таблиці розрядів.

Десятки	Одиниці
1	9
—	5
1	3
1	6
—	9

Викресли зайві числа, яких немає в таблиці. Скільки таких чисел?

9, 19, 15, 5, 3, 13, 6, 18, 16

5. Запиши число, яке містить:

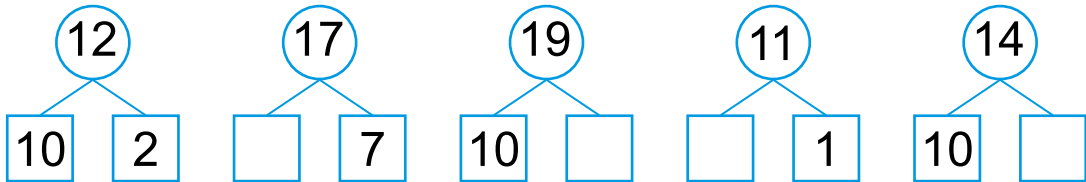
1 десяток і 7 одиниць

1 десяток і 8 одиниць

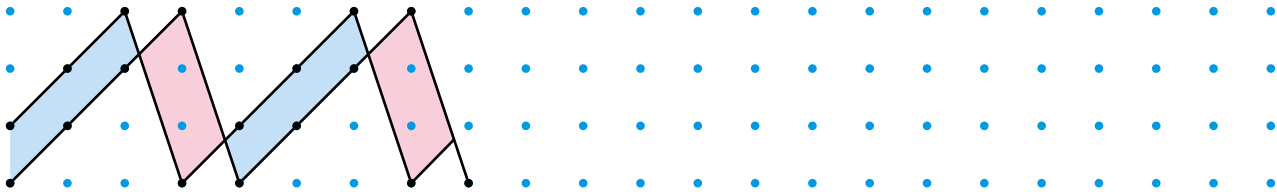
4 одиниці

1 десяток

6. Заповни пропуски.

7. Визнач, за яким правилом побудовано візерунок. Продовж його.

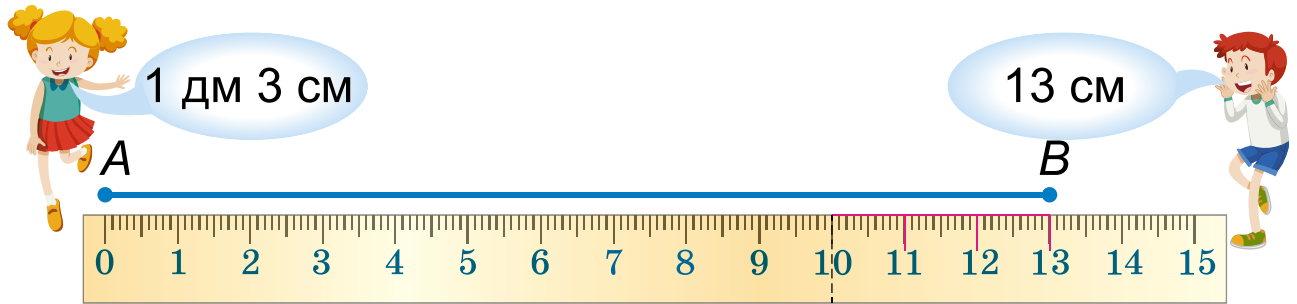

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ ВІДРІЗКА. ПОБУДОВА ВІДРІЗКА ЗАДАНОЇ ДОВЖИНИ

1. Павлусь і Алінка вимірювали довжину відрізка AB . Хто з дітей виміряв правильно?

2. Якщо попередню задачу розв'язано правильно, то можна дійти висновку, що:

$$13 \text{ см} = 1 \text{ дм } 3 \text{ см}$$

Подай у сантиметрах за зразком.

$$1 \text{ дм } 6 \text{ см} = 10 \text{ см} + 6 \text{ см} = 16 \text{ см}$$

$$1 \text{ дм } 2 \text{ см} = \square \square \text{ см}$$

$$1 \text{ дм } 8 \text{ см} = \square \square \text{ см}$$

$$1 \text{ дм } 7 \text{ см} = \square \square \text{ см}$$

$$1 \text{ дм } 1 \text{ см} = \square \square \text{ см}$$

Подай у дециметрах і сантиметрах за зразком.

$$13 \text{ см} = 10 \text{ см} + 3 \text{ см} = 1 \text{ дм } 3 \text{ см}$$

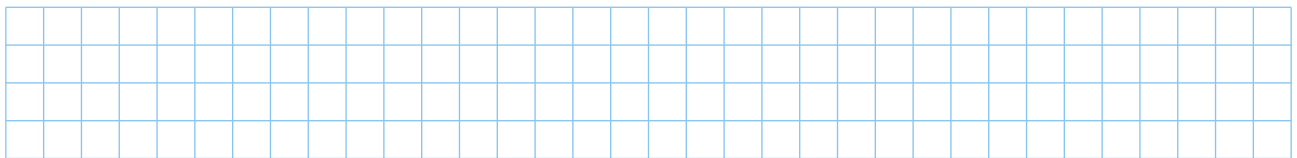
$$19 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$$

$$14 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$$

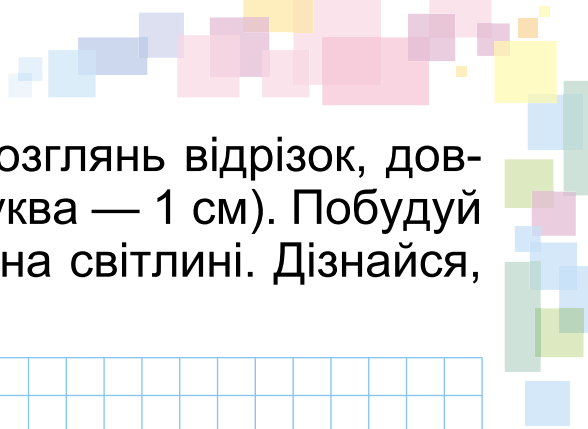
$$17 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$$

$$11 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$$

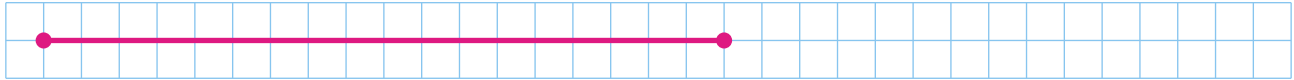
3. Побудуй відрізок AB завдовжки 1 дм 1 см і відрізок CD завдовжки 1 дм 4 см.

⊗ Порівняй довжини відрізків: AB ○ CD

4. У назві села Нагуєвичі 9 букв. Розглянь відрізок, довжина якого відповідає цій назві (1 буква — 1 см). Побудуй поряд відрізок за назвою села, що на світлині. Дізнайся, чим воно знамените.

Село Опішня на Полтавщині

Яка назва твого населеного пункту? Скільки в ній букв?
 Побудуй відрізок такої довжини (1 буква – 1 см).

 Порівняй довжини своїх відрізків.
 см см

 5. Яке число дорівнює сумі всіх своїх попередніх чисел?
1, 2, 3, 4, 5...

Відповідь:

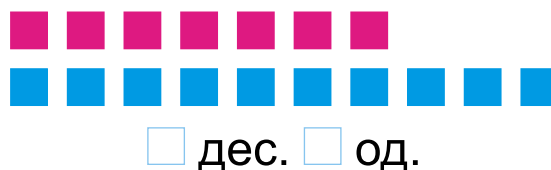
Як минув урок для тебе?
 З'єднай лінією.

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ НА ОСНОВІ СКЛАДУ ЧИСЕЛ ДРУГОГО ДЕСЯТКА

1. Заповни пропуски.

2. Поясни за малюнком, як до 1 дес. додали 3 од. Запиши відповідь. Знайди значення виразів.

$10 + 3 = 1$ дес. 3 од. =

$10 + 3 =$

$10 + 7 =$

$10 + 1 =$

$10 + 9 =$

$10 + 5 =$

$10 + 4 =$

$10 + 8 =$

3. Поясни за малюнком, як від 1 дес. 3 од. відняли 3 од. Запиши відповідь. Знайди значення виразів.

$13 - 3 = 1$ дес. 3 од. $- 3$ од. = 1 дес. =

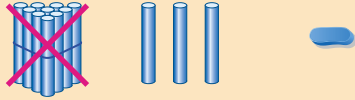
$13 - 3 =$

$17 - 7 =$

$19 - 9 =$

$11 - 1 =$

4. Поясни за малюнком, як від 1 дес. 3 од. відняти 1 дес. Запиши відповідь. Знайди значення виразів.

$13 - 10 = 1$ дес. 3 од. $- 1$ дес. = 3 од. =

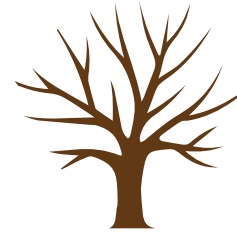
$13 - 10 =$

$12 - 10 =$

$19 - 10 =$

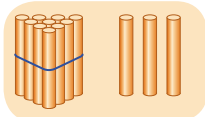
$17 - 10 =$

Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ НА ОСНОВІ СКЛАДУ ЧИСЕЛ ДРУГОГО ДЕСЯТКА

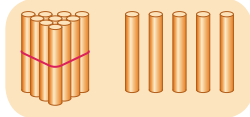
1. Заповни пропуски.

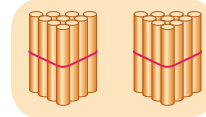
дес. од.

дес. од.

дес. од.

дес.

2. Обчисли.

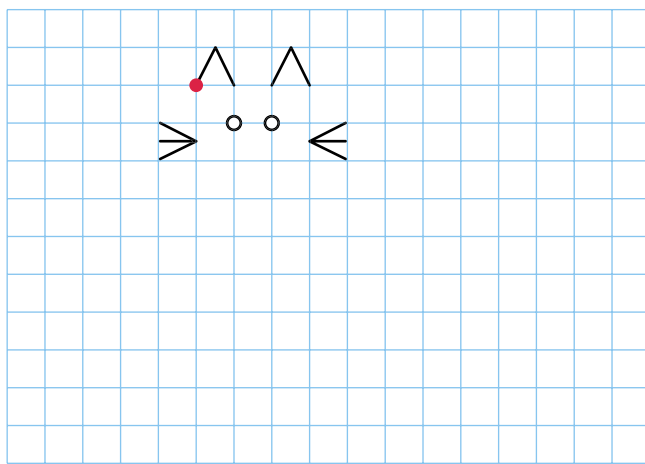
$10 + 7 =$	$17 - 10 =$	$4 + 6 + 2 =$	$12 - 2 + 3 =$
$15 - 5 =$	$19 - 9 =$	$9 + 1 + 8 =$	$10 + 3 - 10 =$

5. $7 + 3 \bigcirc 15 - 5$ $15 - 10 \bigcirc 2 + 6$ $10 + 5 \bigcirc 10 + 3$
 $10 + 2 \bigcirc 17 - 7$ $18 - 8 \bigcirc 12 - 2$ $19 - 10 \bigcirc 19 - 9$

6. Намалюй котика по клітинках. Для цього обчисли вирази, запиши їх значення. Це буде кількість клітинок, а стрілочка покаже напрям руху. Починай малювати із червоної точки.

$13 - 10 = \square \rightarrow$, $9 - 7 = \square \downarrow$, $11 - 1 - 6 = \square \rightarrow$, $4 - 2 = \square \uparrow$,
 $10 - 9 = \square \leftarrow$, $1 + 0 = \square \uparrow$, $2 - 0 = \square \rightarrow$, $7 - 5 + 3 = \square \downarrow$,
 $7 - 6 = \square \rightarrow$, $6 - 4 = \square \downarrow$, $0 + 1 = \square \leftarrow$, $2 - 1 + 0 = \square \uparrow$,
 $3 - 2 = \square \leftarrow$, $10 - 8 = \square \downarrow$, $6 - 5 = \square \leftarrow$, $0 + 2 = \square \uparrow$,
 $14 - 10 = \square \leftarrow$, $9 - 7 = \square \downarrow$, $9 - 8 = \square \leftarrow$, $1 + 0 + 1 = \square \uparrow$,
 $2 - 2 + 2 = \square \leftarrow$, $1 + 1 - 1 = \square \uparrow$, $5 + 3 - 6 = \square \rightarrow$,
 $4 + 5 - 7 = \square \uparrow$, $11 - 10 = \square \leftarrow$, $12 - 10 = \square \uparrow$

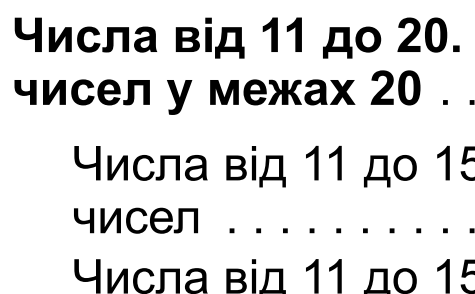
Як минув урок для тебе?
З'єднай лінією.

З М І С Т

Додавання і віднімання в межах 10	3
Додавання і віднімання числа 3	3
Переставний закон додавання. Побудова відрізка ..	4
Додавання і віднімання числа 4	5
Додавання і віднімання числа 5	6
Взаємозв'язок дій додавання і віднімання	7
Читання виразів. Обчислення значень виразів	9
Додавання і віднімання чисел 6 і 7	11
Задача	12
Додавання і віднімання чисел 8 і 9	13
Порівняння значення виразу із числом	15
Повторення вивченого	17
Додавання і віднімання в межах 10. Задачі	18
Додавання кількох чисел	20
Віднімання кількох чисел	21
Знаходження значень виразів на дві дії. Задачі	22
Знаходження значень виразів на дві дії. Задачі	23
Знаходження значень виразів. Задачі	24
Задачі на збільшення числа на кілька одиниць	25
Задачі на зменшення числа на кілька одиниць	27
Різницеве порівняння чисел	29
Різницеве порівняння двох чисел	30
Маса. Кілограм	31
Місткість. Літр. Знаходження значень виразів	33
Обчислення значень виразів. Задачі	35

Повторення вивченого	37
Додавання і віднімання в межах 10. Побудова відрізка заданої довжини	38
Обчислення значень виразів. Задачі, пов'язані з купівлею товару	39
Обчислення значень виразів. Порівняння довжин відрізків	40
Додавання і віднімання в межах 10. Задачі на знаходження решти	41
Обчислення значень виразів. Задачі	43
Порівняння значень двох виразів. Складання задач за малюнком	44
Вимірювання довжини відрізка. Побудова відрізка заданої довжини	46
Повторення вивченого	47
Двоцифрові круглі числа	48
Десяток. Лічба десятками	48
Лічба десятками. Порівняння десятків	49
Круглі числа	51
Круглі числа. Складання задач за схемою	52
Круглі числа	53
Круглі числа	54
Дециметр. Вимірювання довжини відрізка. Заміна більших одиниць величини меншими	55
Дециметр. Побудова відрізка заданої довжини. Заміна менших одиниць величини більшими	56
Повторення вивченого	57

Числа від 11 до 20. Додавання і віднімання чисел у межах 20	59
Числа від 11 до 15. Утворення, запис, читання чисел	59
Числа від 11 до 15	60
Числа від 16 до 20. Утворення, запис, читання чисел	62
Числа від 16 до 20	64
Числа від 11 до 20. Попереднє і наступне числа . . .	66
Визначення десятків і одиниць у складі двоцифрового числа	68
Вимірювання довжини відрізка. Побудова відрізка заданої довжини	70
Додавання і віднімання на основі складу чисел другого десятка	72
Додавання і віднімання на основі складу чисел другого десятка	73

Навчальне видання
ІСТЕР Олександр Семенович

МАТЕМАТИКА

Навчальний посібник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти (у 3-х частинах)

ЧАСТИНА 2

Схвалено для використання в освітньому процесі